

A la pàg. 2: Guerra d'or sota un sol tropical. A Addis Abeba en el "Rhinoceros Express", per Ladislav Farago.
A la pàg. 3: Un tòpic que cal examinar. L'expansió a Etiòpia, per W.
A la pàg. 5: Petites històries d'altre temps. Julián Romea a Barcelona, per Josep Artís.

La carència de la intel·ligència

La crisi continua; la guerra amenaça. L'home, empaïtat pels monstres que ha creat, no sembla ja capaç de domtar-los. L'Aprenent Bruixot no pot deturar l'escombra màgica i l'onada dels productes el colga. Les monedes, abans instruments de mesura, astres fixos dels cercadors de fortuna, oscil·len com estrelles borraixes. Per a ordenar aquest caos, no hi ha amo. Els nostres físics ens han donat els mitjans d'encadenar les forces naturals i de deixar que l'home reposi. Els nostres químics aviat fabricaran molècules a la cadena. Els homes regnen sobre les coses, però ja no comprenen els homes.

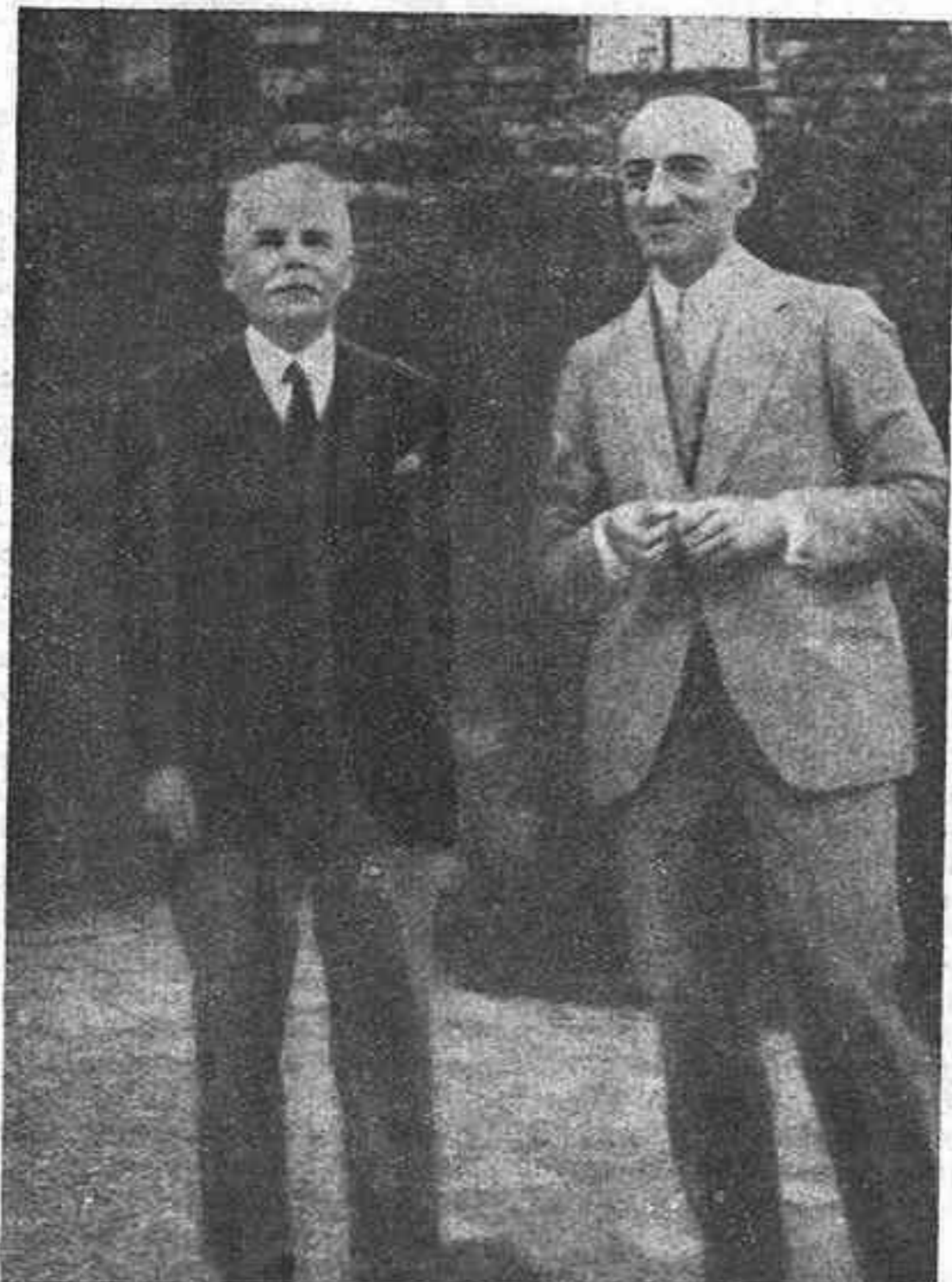
Aquesta carència de la intel·ligència quines causes té? La primera és l'extensió dels problemes imprudentment plantejats. Tota institució duradora fou obra del temps. Els nostres Estats europeus, les nostres indústries, els nostres instruments de crèdit s'havien transformat lentament de 1815 a 1914. En 1919, el Congrés d'Aprenents Bruixots va tallar el cos viu d'Europa. Els experts van desplaçar artificialment centenars de milers de milions. L'operació ha anat bé, però el malalt s'està morint.

La segona causa és la manca de força, en el nostre temps, de les intel·ligències mitjanes. En les nostres democràcies l'home del carrer jutja en darrera instància i els ministres anglesos ens diuen que l'opinió pública els guia. Però està informat l'home del carrer? Pot estar-ne? L'home de 1935 sap infiniment menys dels afers del món que l'home de 1235. L'home medieval tenia necessitat de conèixer els afers de la seva corporació, de la seva ciutat, i els coneixia bastant bé. L'home del nostre temps vol tenir una opinió sobre Rússia, sobre l'experiència Roosevelt, sobre les intencions del Japó, de què ho ignora tot. Observa l'agressiva autoritat amb la qual la més ignorant de les dones jutja la política d'un país o la puixança d'un exèrcit. Xerrameques sense importància? Però la suma de xerrameques així fa la totpoderosa Opinió Pública.

Qui es pren la feina d'estudiar una qüestió? Acaranyats d'imatges pel cinema, acaranyats de mots per la ràdio, la majoria dels nostres contemporanis deixen atrofiar llurs cervells. Els infants llegeixen menys que abans perquè tenen molta feina a evocar els objectes representats pels mots. Avesats a rebre les imatges totes fetes, l'esforç els fatiga i els amoïna. Però només l'esforç forma l'esperit. El viatger que ha recorregut a peu tots els barris d'una ciutat la coneix perquè la té inscrita en el seu cos, des de la planta dels peus a la fatiga dels ronyons. L'espectador que mira tot somiant com ragen davant seu els «documentals» no estarà mai «documentat».

La multiplicació dels contactes exilia de la nostra vida el que és seriós. Obro les cartes de Madame de Sevigné. Quina existència la dels Rochers! «Rellegim, a través de les nostres grans lectures, tot de llibres

vells que ens cauen a les mans, per exemple, totes les belles oracions fúnebres de Monsieur de Meaux, del senyor abat Plé-chier, de Mascarón, de Bourdaloue; tornem a plorar M. de Turenne, Mme. de Montausier, el Senyor Príncep, la difunta Madame, la Reina d'Anglaterra... I quins consells de lectura dona a la seva neta! «Que comenci per la vida del gran Teodosi i que em digui com la troba.»

André Maurois i lord Tyrrel

Als Rochers tenien temps de llegir perquè les notícies eren rares, els correus lents. Nosaltres som devorats pels Robots que hem adquirit a grans despeses. Als recon més allunyats l'automòbil hi porta hostes de pas que s'hi queden prou temps per a trasbalsar la vida, però no se n'hi queden prou per a enriquir-la. Un nen fa voltar un botó i deixa anar sobre els nostres caps catacrites d'eloqüència, d'error i de follia. D'aquest desordre l'esperit s'en mor.

Huxley ha mostrat, en un dels seus assaigs, que si la cort de Lluís XIV hagués tingut cadirals confortables, el Gran Segle no hauria estat mai el Gran Segle. «No passava pas sempre — diu Huxley —, que els homes d'abans es privaven de certs confortos perquè eren incapaces de donar-se'ls, sinó perquè jutjaven el confort material incompatible amb una felicitat espiritual que els interessava molt més.» Res no hauria impedit els monjos de l'Edat mitjana de construir termes a la romana. Què els mancava? Els models? Els tenien davant els ulls. La mà d'obra? Bé la trobaven fàcilment per a construir monestirs i esglésies. No, si no han bastit termes, és que no en volien. Potser els nostres nerts refusaran els plaers mecànics que nosaltres hem cregut cobejables. Potser la crisi econòmica assegurarà, condemnant-nos a la pobresa, la salvació de la intel·ligència.

ANDRÉ MAUROIS

(Copyright Mitropress.)

Els Dijous — Blancs

EL GENEROS

—I doncs, que no tornaran abans de Nadal?—preguntà la dona de les claus al senyor, tot ajudant-lo a enfafarar paquets al cotxe.

—Ja sabeu que jo sempre hi tinc un peu posat!—contestà el cap de casa, bo i reprimint una emoció comprometedora. L'home veia que, en aquell moment, anava a llançar una temporada estival més al pou insondable de la seva generositat i, en constatar des de l'estrèp la creixença que havia realitzat el sector de la colònia, experimentà que el cor li batia a l'impuls d'un sentiment estrany.

Quan ell s'installà, fa quinze anys, vora la platja, solament hi havia un parell de xalets de crocant, perquè la poca gent adinerada que hi acudia encara llogava cases de l'interior de la població pel doble al·licient de menar un tren de vida diferent al de ciutat i escoltar els comentaris dels veïns al gest més insignificant dels forasters. Fou en la seva quasi solitud que el constant contemplador del mar es cregué designat per a dur a terme la missió de fomentar la vinguda de turistes, la construcció de vil·les modernes i els divertiments per a la joventut. Ell que no agafava la ploma si no era per inscriure assentaments als llibres de la seva fàbrica, redactà amb bastanta traça una proclama destinada a treure la son dels ulls dels vilatans i asenyalar les fonts de riquesa que obririen en explotar les belleses naturals de la contrada, puix que, al ritme de l'afluència dels forasters, els terrenys de cultiu es vendrien com a solars edificables, a tant el pam, mentre l'esperit especulador trobaria cada dia noves oportunitats d'obtenir marges de beneficis extraordinaris. Ell que amb prou feines havia gosat demanar la paraula en les juntes generals del seu gremi, hagué de pronunciar discursos de tons poètics en certaments de flors i de fruites. Ell que, més aviat, havia romàs retret de les lluites polítiques, hagué de sentir-se dir «monàrquic», en ésser empès a retre honors protocol·laris al rei; «feixista», per haver ofert un xampany a les summitats jeràrquiques d'uns allotjats, en plena Dictadura; «republicà» quan en lloc d'un cabdill amb tres o quatre negres trobà, en demanar una subvenció, que el que regia els destins patris era un ancí venerable, de cabell blanc i tern gris.

Aquestes denominacions les donava per ben pagades amb les tres dotzenes de xalets sumptuosos que, gràcies a la seva tasca ingent, s'havien aixecat a continuació del seu estatge i amb els copets a l'espallada que tothom li prodigava, ultra els càrrecs honorífics i d'altre ordre que se li conferien en les societats d'iniciativa i d'esbargiment. El seu dret de propietat li semblava que s'estenia per damunt de la tanca del seu jardí fins a l'altre extrem de la riba.

De mica en mica, s'anà formant, però, als antípodes un nucli social exigent, fonsat gairebé tot per senyorius nascut dins aquest segle i en el qual les dames reben amb pantalons d'home, fumen amb broquet i disposen de piscina particular. Les festes que organitzen adquireixen un singular prestigi, per l'estil dels vuitcentistes salons parisencs del Faubourg Saint-Germain, tot deixant en evident inferioritat les altres reunions de tipus burgès, com ocorria també llavors amb les de la Chaussée d'Antin, i els llessamins que les volten són esguardats des de fora com a muralles ciclopies. L'admissió a les hermesses selectes esdevinent cada cop més restringida, ha arribat a excloure'n el mateix fundador de la colònia.

Per això quan pujà al cotxe, donant per acabat l'estiu, sospirà d'aquella mena de manera, però en lloc d'aixecar el puny, irat, davant del paradís prohibit, taral·lejà el fox que els aristòcrates havien posat de moda, com volent significar: «Jo també hi era!» S.

MIRADOR INDISCRET

Respostes per escrit

Aquesta setmana pensàvem prosseguir l'enquesta iniciada la setmana anterior sobre les deliberacions de Ginebra, amb les respostes dels senyors Josep Xirau (U. S. de C.), Josep Maria Trias de Bes (Ll. C.) i Lluís Jover i Nonell (A. P. C.).

A l'hora d'entrar aquest número en màquina les respostes no ens han arribat encara a les mans, tot i l'entusiasme que la majoria dels consultats havien significat per l'enquesta.

En els medis periodístics ja és un valor entès que davant d'enquestes de temes concrets els entusiasmes són només al principi: «Ja li ho faré per escrit... Sempre serà més meditat...»

Les respostes no acaben d'arribar, però. Per alguna cosa Carles Capdevila, director de La Publicitat, sempre que algú va al diari a demanar una rectificació, li ofereix paper i ploma i li diu: «Vostè mateix. Escriu, escriu el que vulgui...» Per aquest sistema, la resposta no veu gairebé mai la llum del sol.

Aquest número ha passat per la censura

El darrer número

En sortir d'ofici la comitiva oficial, hi hagué un gran desconcert, perquè els automòbils no es presentaven a recollir les personalitats il·lustres i aleshores els mateixos edils hagueren d'anar a cercar-se el vehicle amb les pròpies cames, amunt i avall de la filera.

Del balcó d'un entresol es sentí aquest cap de diàleg:

—Guaita, sembla que ballin el ball del cirí!

—Sí, però els manca la noia amb mantellina blanca!

Gormand «malgré lui»

En Coll i Rodés, mentre anava atrafegat cercant el seu auto, topà amb un company dels bons temps de platxerí:

—Quin goig que fas, Ramon! Si et veïes la R., se't menjaria a petons!

—No em parlis de menjar, que tinc por de trobar l'arròs covat!—respongué, amb pudor domèstic, el convers.

Tot vindrà

Els ministrables Badia i Vidal i Guardiola estan inconsolables perquè per a la participació lliguera en el govern de la República s'ha pensat en un home que no havia estat unionista ni és despresista.

A propòsit d'aquesta desconsideració, la senyora d'un diputat, en el darrer te donat al seu palau de Terramar, remarcava:

—Es veu ben bé que els tècnics no us sabeu imposar; ja veureu quan ens deixin fer a les tècniques!

Polícies descalços a Barcelona?

El conegut periodista hongarès Gy. Turcsanyi—anomenat en reconeixement de les seves fines maneres «Monsieur Tour-Chagny»—acaba de passar uns quants dies a Barcelona. Es veritat que no el guiaven finalitats periodístiques, sinó que tenia una qüestió amb una empresa cinematogràfica de casa nostra, que no li volia pagar per una màquina que és invenció d'un seu germà.

Naturalment, va aprofitar l'ocasió per a escriure articles sobre Barcelona, i en un d'aquests «productes secundaris» del seu viatge, va gosar dir que els polícies de Barcelona anaven descalços! Com si fóssim al país del Negus!

El simpàtic vice-cònsol d'Hongria, Alfred O'Egan (que és hongarès, a desgrat del seu cognom força irlandès), no manca mai de cridar l'atenció dels periodistes del seu país sobre els pecats que cometen de tant en tant contra la veritat. I ho féu també amb «M. Tour-Chagny».

—Veurà—es defensà aquell—. Al Palau de la Generalitat els vaig trobar... (Vollia dir, evidentment, els mossos d'esquadra.)

—Però home, voleu dir? Vàreu creure de debò que els mossos d'esquadra tenien els peus tan blancs, tan blancs?—observà maliciosament un tercer hongarès (el nom del qual callarem perquè no es molestïn els ex-subordinats d'en Pérez Farràs).

Sempre al corrent

El senyor Azaña, en el seu llibre suava publicat, deixa la policia, o més ben dit, llurs organismes dirigents, en una postura molt poc aïrosa. Es el defecte d'avantposar la política als deures professionals. O manca de capacitat? Manca de preparació?

Durant els fets d'octubre, més concretament, el dia 9, el senyor Casares Quiroga no es va moure de Madrid. La policia ho sabia. En canvi, la premsa de dreta assegurava que l'ex-ministre de la Governació havia fugit de Barcelona acompanyat dels senyors Azaña i Benlloch «per la alcantilla!» Mentrestant, l'autoritat el buscava afanyosament en una clínica gallega, registrant, sense cap contemplació, «els llits dels operats!»

Això ens recorda el cas del president del C. A. D. C. I., al qual la policia va estar buscant infructuosament, durant dies i dies, per tot Barcelona, quan aquell en feia uns quants que es trobava detingut a l'Uruguay.

Susceptibilitat

El distingit clubman don Francisco Planas Amell, assidu concurrent a les revistes del Tivoli, quan fan el número de l'home lleig en Peccata Mundi, s'aixeca i se'n va a l'avant-llotja.

—Deu tenir cua de palla!—insinua un albat, la nit del benefici de la Isaura.

—I ca! El que vol demostrar és que no és tan lleig com sembla!—aclari un iniciat en els entreteniments que tenen lloc fora de la vista del públic.

Cadascú hi diu la seva

El fet que la primera actriu del Novetats no prengui part en la funció inaugural de la temporada, ha estat objecte de comentaris i judicis tan nombrosos com diversos.

El més corrent—no podem dir si el més encertat—és el que atribueix l'anomalia al desig d'assegurar l'entrada.

Feta la llei

La temporada estival a Sitges s'ha caracteritzat enguany per una minva de diversions públiques i un creixement de diversions particulars, concretades en sopars opípars, el cost dels quals ha oscil·lat entre dos i cinc mil duros i tots ells donats a les mans dels amfitrions respectius, situades a Terramar.

Com sigui que els hotellers locals no hi han tingut art ni part, troben, en aquells excessos gastronòmics, suficients raons d'il·lícita competència i fan pressió prop del municipi per tal que estableixi un impost de luxe a tributar, naturalment, per part dels munifics banquetejadors.

Un dels amfitrions que feia més bocades del que havia després en llagostes, caviar, pollastres i xampany, en saber la notícia digué impertorbablement:

—Ya sabremos burlar el fisco! Con decir que hemos servido cubiertos de a tres pesetas...

Avís important

A partir d'aquest número, la Redacció i l'Administració de

MIRADOR

están instal·lades a

Ronda de Sant Pere, 3

(LLIBRERIA CATALÒNIA)

on preguem de dirigir d'ara endavant tota la correspondència, literària i administrativa.

Interinament, mentre s'installa la línia pròpia, qui ho necessiti pot utilitzar el telèfon de l'esmentada Llibreria.

La reacció es defensarà com un gat panxa enlaire

GUERRA D'OR SOTA UN SOL TROPICAL

A Addis Abeba en el «Rhinoceros Express»

Juventut perpètua

En un bar de l'Eixample es reuneixen uns quants elements procedents d'un Centre d'Esquerra Republicana, actualment clausurat. Aquests esquerrans hi han organitzat una mena de sucursal prvisional. A les nits, s'hi forma una nodrida penya on discuteixen les incidències de la política.

L'altre dia es feia doctrina. Es polemitzava sobre el famós pacte bilateral i sinallagmàtic.

Un dels penyistes — ex-aspirant a regidor en les darreres eleccions municipals i excessivament pretensiu —, sentint-se tocat l'amor propi per haver-se-li discutit unes apreciacions completament errònies sobre el federalisme, va exclamar amb evident mal humor:

—Es que jo coneix molt bé les teories del Mestre. És més, em considero fill de Pi i Margall.

A la qual cosa respongué amb estudiada parsimònia un dels penyistes:

—Doncs, mireu... no ho diria ningú. Cal convenir que els porteu molt ben conservats. Que potser heu descobert el secret de la longevitat?

La riallada despertà els veïns.

Per cinc pessetes...

El llibreter R. rep comandes per al llibre que acaba de publicar l'ahir conseller d'Economia de la Generalitat, senyor Comorera. Un botiguer veí que li agrada estar bé amb tothom, pare de dues criatures alumnes dels hermanots, influenciat per la propaganda que li fa del llibre el seu company de comerç, n'encarrega, finalment, un exemplar.

Abans, però, l'home prudent i cautelós, pregunta el preu de l'obra.

—Cinc pessetes — contesta amantent el llibreter.

—Cinc pessetes? — exclama fent petar els dits l'esmentat botiguer —. Francament, el trobo una mica massa car...

—Vaja, home, no regategi, no regategi — li diu el llibreter, picat per tanta gasteria —. Que vol que per cinc pessetes li doni, a més de l'avi, la família sencera!...

«Made in Germany»

Quan En Pau Cirera, traductor de diverses obres, era a Alemanya, donava de tant en tant alguna lliçó d'espanyol a un nadiu amic seu.

Un dia aquest va pregar-li d'intensificar l'ensenyament perquè tenia decidit de marxar dintre molt poc temps cap a l'Amèrica del Sud.

Als quinze dies de posar-li el coll i d'un treball esgotador, En Pau Cirera va veure a ensenyar a l'alemany l'espanyol indispensable per al cas i encara va acompanyar-lo al port on havia d'embarcar-se tot i donant-li els darrers consells.

Aleshores va veure, horroritzat, que l'avantatjat deixeble portava passatge per al Brasil...!

Consells paternals

L'altra tarda, un ocellat de la Rambla va depositar un delicat present al bell mig del nas d'un noi que mirava desesperadament enlaire.

I el pare de la criatura, que no és cap persona coneguda, indignat:

—Ja t'ho deia jo que anessis amb compte a la Rambla. A veure si això et servirà d'excrement.

El francès que ara es parla

El graciós caricaturista Siau, famós a les èpoques de L'Estevet i de L'Opinió setmanari, i avui gairebé inactiu degut a la crisi de la caricatura, Siau, doncs, ha inventat un idioma. Així, tal com sona. L'ha creat peça per peça...

De «rayadillo» en diu «rajadell». De «cargrejón», «cargreix». De «carajillo», «caraxell». I «Febrerillo loco» esdevé, segons ell, «Febrerell loco»...

No li dieu pas que aquest famós idioma no és més que una barreja abominable de català i de castellà. No li ho dieu pas, perquè s'enfadaria de valent. És un idioma! I un idioma del qual el nostre home està tan orgullós com En Francesc Pujols de la seva religió...

I es dona el cas que, atrefegadíssim amb la creació del seu idioma, En Siau no ha tingut temps de perfeccionar el poc francès que va aprendre a estudi. I l'altra nit...

L'altra nit, En Siau i uns amics seus pilotaven una pintora francesa pel districte V. La colla s'ho prenia amb molta calma. Es passejaven «lentament... lentament... lentament...», com diu un recitador en el film Leit motiv de l'amateur Gilbert. La colla no portava pas pressa. I En Siau, adreçant-se a la francesa, ho va comentar amb aquest francès:

—Nous n'avons pas de presse. La pintora se'l va mirar, estranyada. I, prudent, no va dir aquesta boca és meua.

Djibuti, abril.

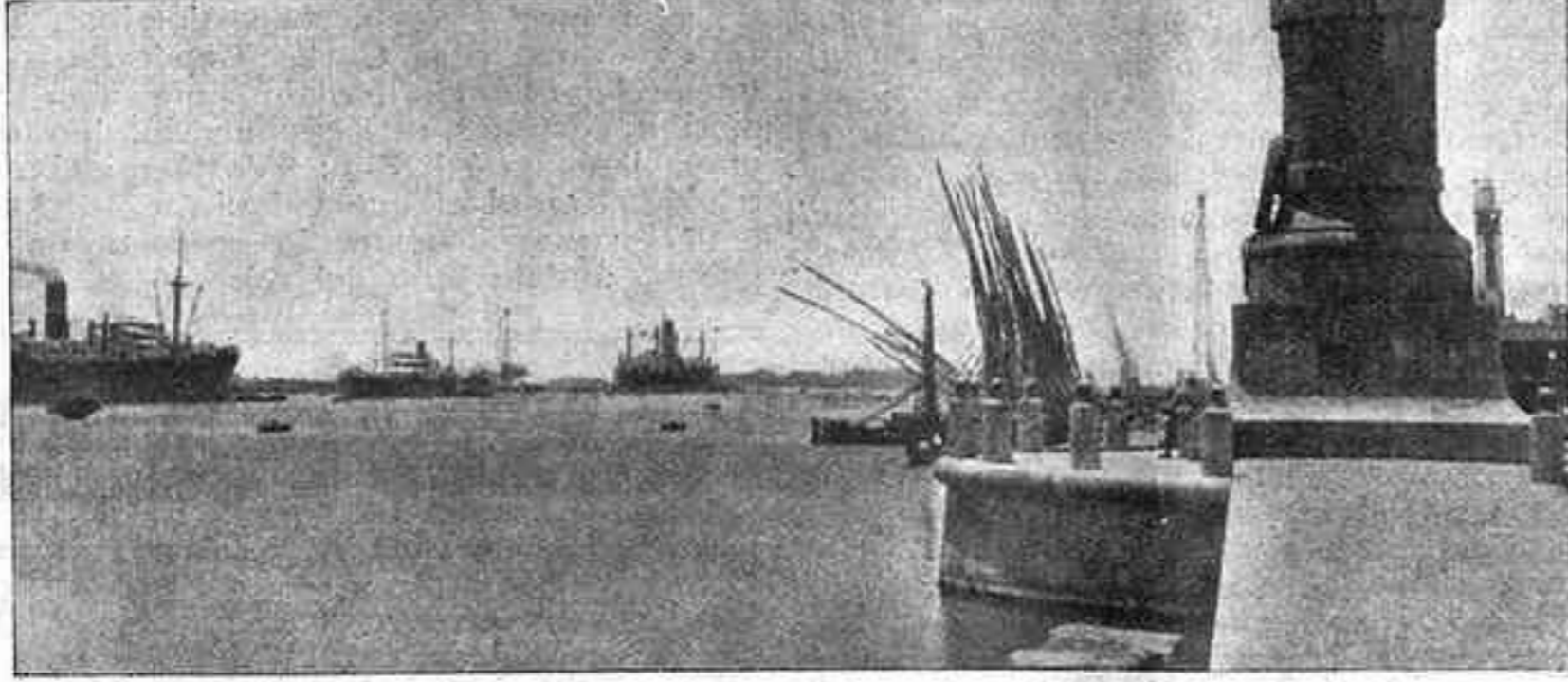
A Europa hem deixat carreteres solitàries. L'asfalt era cobert de neu i per entre les cases bufava un vent fred. No feia pas gaire temps que havia començat l'any. A Estrasburg encara vàrem saludar la neu, però a Avinyó ja començaven a florir els arbres fruiters. Al Mediterrani apuntava la primavera, i al Canal de Suez el sol era d'estiu.

Ara ens trobem en ple bullidor tropical, gairebé atordits per la calor sobtada, amb la cara cremada sota el nou i flamant saklakot comprat a casa del metge Simon, a Port Said.

El termòmetre marca 38 graus centígrads a l'ombra.

TRESORS I MÉS TRESORS

El vaixell en què ens hem embarcat fa el viatge Marsella-Yokohama. És germà del Georges-Philippar, que s'enfonsà en flames en el golf d'Aden. Però els passatgers del Félix-Roussel no es volen recordar d'aquesta horrible desgràcia. Pensen en un altre incendi que es declarà dintre poc en aquest

L'entrada del Canal de Suez i l'estàtua de Ferdinand de Lesseps

cap a Addis Abeba, la capital d'Etiòpia, a 784 quilòmetres de distància, en tres dies i dues nits, un únic ferrocarril.

Onze vaixells descarreguen llurs mercaderies en el petit port de Djibuti. El representant de la companyia navilera no devia tenir raó.

DE DJIBUTI A ADDIS ABEBA

Vaig sentir parlar per primera vegada de Djibuti quan preparava el meu viatge cap

La plaça principal de Harar, amb tropes disposades a partir al front

a Etiòpia. Tal és el nom del petit port de la Somàlia Francesa, al qual vaig arribar després de dotze dies de viatge.

Djibuti rep els viatgers amb un cel meravellós, amb brillants muntanyes de sal en les salines properes i amb les restes d'un vaixell francès de luxe que ja fa deu anys que es cremà.

Encara no havíem desembarcat que ja érem assetjats pels nombrosos pídlolaires de Djibuti. Puülulaven en barquetes al voltant del vapor i demanaven a grans crits:

— Un sou, omossió!

Estaven disposats i tot a cabussar-se en l'aigua bruta per a arreplegar les monedes que se'ls llançessin.

Djibuti és una ciutat petita, on tot seguit s'hi té la sensació que hi viu un món del tot diferent del que hem deixat dotze dies enrera. No m'hi puc entretenir i un auto em duu del moll a l'estació, per a agafar el tren que m'ha de traslladar a Addis Abeba. Si se m'escapa, no podré sortir fins diumenge, i som dimarts.

AIGUARREIG DE RACES

La violada vida africana assoleix a l'estació caràcters d'orgia etnogràfica. Somalis, francesos, abissinis, grecs, armenis, indis, alemanys, anglesos, annamites, italians, negres, rossos, blancs i entremescats s'apinyen a l'andana. Passen autos i caravanes de camells portant passatgers per als vagons blancs i mercaderies per als vagons grisos. Enmig d'aquesta confusió de gent i de coses, està esperant-se el tren més car

del món. El viatge de Djibuti a Addis Abeba — 784 quilòmetres — costa 185 francs or, cinc vegades més del que costaria un trajecte semblant a Anglaterra, Alemanya o França.

Passem la duana, on només se'ns pregunta si portem armes, després d'haver rebutjat les discretes ofertes de seriosos contrabandistes disposats a passar a l'altre cantó de frontera les armes per les quals anaven a preguntar els funcionaris de la duana. Sis joves somalis arrosseguen els meus tres baguls. Encara que ja m'he instal·lat en el tren, segueix atraient-me l'andana amb la seva calidoscòpica humanitat. Al costat d'una dama parisense hi ha una xicoteta del Líban; al costat d'un elegant italià, un guerrer somali de Dodolo. En l'estació de Djibuti passo de la civilització occidental al món primitiu d'Àfrica.

EL VAGÓ BLANC

El tren comença amb una locomotora que va néixer ja fa trenta-dos anys a Witherthur i s'anomena Rhinoceros. Aquest nom exòtic és ben trobat. Aquest Rhinoceros Express és veritablement un ferrocarril africà, que encara recorda les penes i fatigues dels viatges de les caravanes. El maquinista — un xicot francès — porta el casc tropical, blanc en comprar-lo a Marsella. El fogaió és somali.

Darrera la locomotora hi ha cinc vagons de mercaderies, en part plens de mercaderies i en part d'homes. Al mig del tren es destaca un vagó blanc: el vagó dels europeus. Tots els seients en són ocupats. Aquest vagó blanc va sempre ple d'ença que Itàlia ha entrat en conflicte amb Etiòpia.

TRES DIES I DUES NITS

Passa bon tros de temps sense que els passatgers del vagó blanc ens decidim a trencar el silenci. Ja tindrem temps. El tren ha de caminar tres dies i dues nits, a una velocitat de 20 quilòmetres per hora, a través de les infinites estepes i de l'ardent desert del nord d'Àfrica.

Els passatgers d'aquest tren són més eixuts i més malfiats que els viatgers dels ferrocarrils europeus. Cadascun té el seu secret, o almenys es comporta com si en tingués un.

Si no, per què viatjarien cap a Abissínia aquestes dames i aquests senyors ben avestats, elegants, amb llurs baguls cars, durant tres dies i dues nits, engolint la sorra d'un desert abrusat, dormint la nit en hotels primitius, voltats de mosqueters, per

IMPERITIV

Sobre la pallidesa dels autors. — Ara que comença la temporada teatral amb aquella empenya que nosaltres creiem que és deguda a la millor causa, i els efectes de la qual voldríem que fossin magnífics i sorprenents, dignes de l'empenya, de l'entusiasme i de les bones paraules que presideixen l'inici de les actuacions, se m'acut parlar d'un tema que fa anys em preocupa, però que mai no m'he arribat a presentar-lo als meus lectors d'una manera neta i pelada. Naturalment que no és un tema que es refereixi a res transcendental o de vida o mort per al teatre, però que encara que sembli superflu, com que afecta d'una manera directíssima la personalitat dels autors, no crec que sigui del tot desavinent encetar-lo en el punt inicial de les campanyes escèniques.

Aquest tema es refereix a la pallidesa dels autors, però a la pallidesa física i personal de l'autor en el moment de presentar-se a escena per saludar el públic.

L'altre dia, tornant de Port de la Selva, vaig anar a veure Yerma al teatre Barcelona. En acabar el segon acte va aparèixer el meu estimat amic Federico García Lorca de la mà de la meua admiradíssima Margarida Xirgu. García Lorca és un xicot ple de vivacitat, té un color sa i un aspecte d'home a qui la sang li funciona amb tota normalitat i fins amb generositat. Doncs bé, García Lorca va aparèixer a l'escenari pallidíssim, groc, gairebé, cadavèric; el seu aspecte lívid em va esferir, com va esferir els meus veïns. Dos senyors del meu costat exclamaren: «Però que pallid!» Jo és vaig contestar: «Ja em perdonaran; aquest xicot no està ni més ni menys pallid que vostès, ha sopat bé i disposa d'una salut enviable. El que li passa és que els actors van pintats i ell no, i la llum de la bateria el fa tornar pallid i li dona aquest aspecte de desenterrat que a vostès els sorprèn.»

Aquest raonament simplíssim, que sembla que s'hauria d'acudir a tothom, dona la casualitat que no s'acut a ningú. I ho dic per experiència pròpia. Són moltíssimes les vegades que persones conegudes meyes m'han dit: «Però què tenies que estaves tan pallid quan vas sortir a escena?» Es més, a cada estrena d'una comèdia em trobo amb les mateixes preguntes, i com que una de les coses que agrada més a la humanitat és parlar de suposades malalties del pròxim, resulta que les vostres coneixences us muenen un sistema d'anèmies, tuberculosos, gastralgies i afeccions hepàtiques completament imaginàries, damunt la vostra persona, que gràcies a Déu acostuma a fruit d'una excel·lent salut.

A mi em molesta que em planyin; per això procuro torrar-me de sol, per a no aparèixer cadavèric el dia d'una estrena; però és inútil, la llum de la bateria i el contrast amb el maquilatge dels actors poden més que tot. I jo no em queixo per mi, em queixo pels autors joves, plens d'Ilusions, i susceptibles de possibilitats, àdhuc d'una brillantíssima possibilitat matrimonial. Imagineu-vos un noi jove que té la sort d'estrenar una gran comèdia, la qual ha entès i ha apassionat fins al deliri una vintena de noies excepcionals que presencien l'estrena. Aquestes noies, ja mig enamorades de l'autor jove, sofreixen una decepció en veure'l. Damunt els nervis de l'estrena hi ha la patològica sensació produïda per la bateria del teatre. Aquestes noies, per molt que els hagi agradat la comèdia, són susceptibles com tothom, i una noia encara més, de fa impressió física, i la presència de l'autor, agafat de les mans de les actrius, els produeix un efecte pessim. A més a més, un autor que surt a saludar el dia de l'estrena, sempre té un aire de detingut, sempre sembla que l'acaben d'agafar, i si damunt d'això hi afegiu la seva llibidesa, l'aspecte de criminal s'agreuja d'una manera considerable.

Es per evitar aquests fracassos d'ordre fisonòmic, que en la vida d'un autor jove poden ésser decisius, perquè la gent no parlés més de l'agònica pallidesa dels autors, que valdria la pena de prendre mesures enèrgiques.

Acceptant que en el teatre tot és ficció, trampa i artífici, no estaria gens mal pensat que els autors es maquillessin com els actors. No vull dir que sortissin vermellats i rissadets com un Sant Joan de processó, sinó que només recollissin amb el maquilatge aquella vida natural que els pren la bateria.

Es clar que el desideratium seria que els autors sortissin amb un uniforme d'autor, amb grans bigotis i grans cabelleres i una mangala platejada a la mà, perquè un autor pot tenir el mateix prestigi d'un bomber, o d'un canonge, o d'un porter de la catedral o d'un acadèmic. Però comprene que això de la cabellera i el bigoti potser fóra demanar massa.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

els negocis que espera concloure a Addis Abeba. Abans tractava en cafè; ara té la representació d'algunes fàbriques d'armes europees. L'acompanya la senyora B., agent de la fàbrica d'armes més important d'Europa. Porta un mostrari que compleix tot un vagó, immediat a la màquina del Rhinoceros. Si passa res pel camí, tots, tren i passatgers, volen per l'aire.

He lligat conversa amb un xicot austríac. Procedeix de Salzburg, i està disposat a treballar en el que sigui a Addis — com diu ell per abreujar.

— Sabeu, he fet tantes coses en ma vida! De bus a San Francisco, de xofer d'un tractor al Canal de Panamá, de cambrer a Pernambuco, de bomber a Saigon, de director d'hotel a Florida, de contrabandista d'armes en la frontera sino-manxuriana, i fins — ja fa molt de temps — de teneor de llibres a la fàbrica d'electricitat de Salzburg. Potser ara seré oficial abissini, o els italians podran fer-me servir per a alguna cosa.

— Quants anys teniu? — preguntó a aquest decidit aventurer, que ja ha donat la volta al món abans de resoldre's a ficar-se en el conflicte italo-etíop.

— Vint-i-sis — em respongué amb veu tan cansada com si hagués dit vuitanta-sis.

Hem començat aquest viatge amb una curiositat infinita. Ara dormim, callats, en el vagó voltat de tenebres. Tots estem cansats pel viatge interminable i com ensopits per l'amuntegament de vivències.

A poc a poc i sense cap mena d'interès baixem del tren que ja ha arribat, poc abans de les nou del matí, a Addis Abeba.

LADISLAS FARAGO

(Copyright by Ladislav Faragó.)

ENCARREGUEU ELS VOSTRES IMPRESOS ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS TALLERS GRÀFICS PATRICI ARNAU VERDAGUER I CALLÍS, 3, 5, 7 (DAVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA) ES LA CASA MÉS PERFECIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGANCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARREGS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELEFON 14856

LLORENS RAMBLA DE LES FLORS-30

LLORENS RAMBLA DE LES FLORS-30

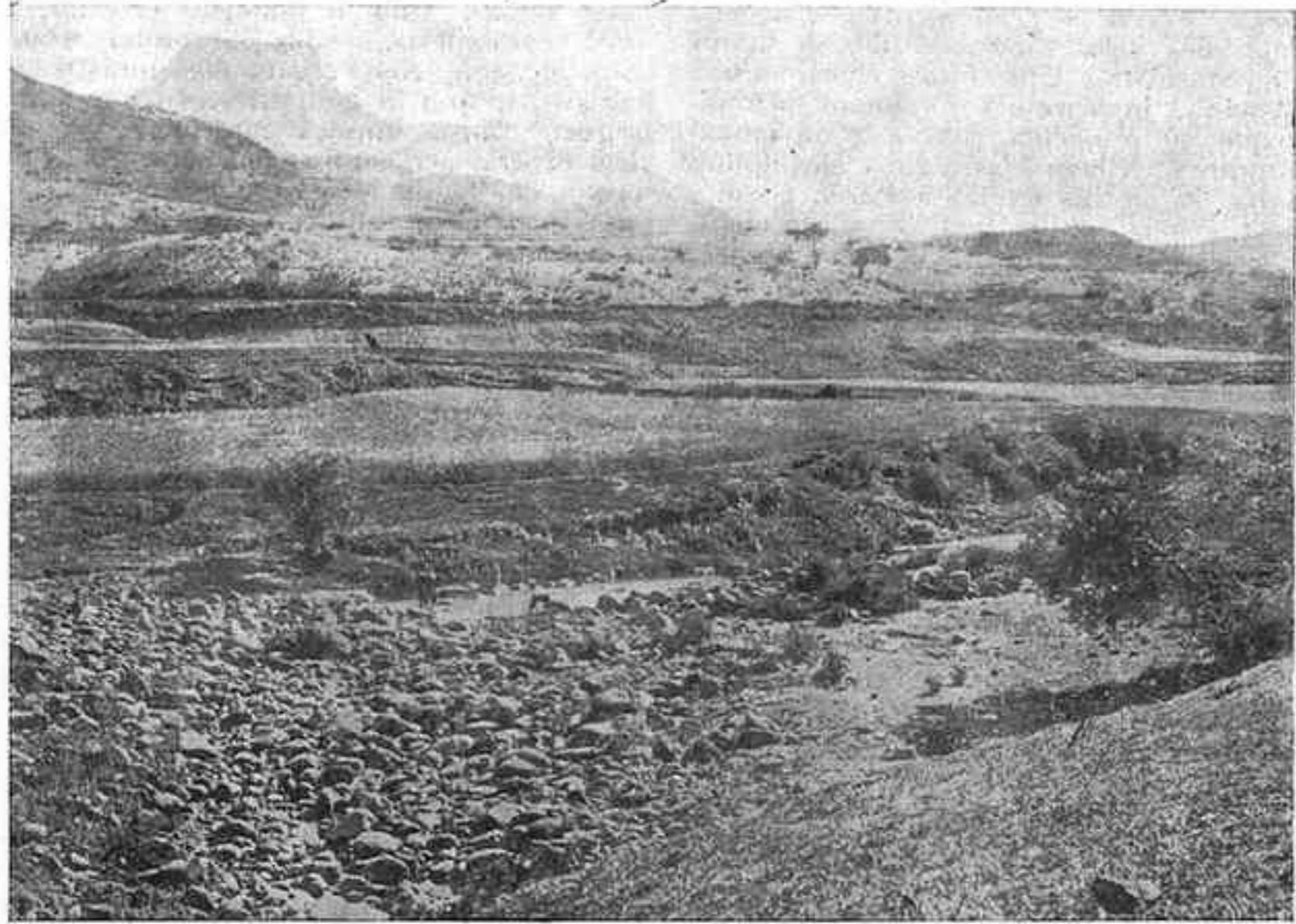
LLORENS RAMBLA DE LES FLORS-30

UN TOPIC QUE CAL EXAMINAR

L'expansió a Etiopia

Itàlia, per dir-ho amb paraules manlleuades a Stuart Mill, ha convidat al banquet de la vida més comuns dels que és possible de servir.

concedim alguna atenció al segon. Haurém —quin remei ens queda— de citar xifres, cosa que procurarem reduir al mínim.

El riu Takhaze (provincia de Tigré) en l'estació seca

presentant un desequilibri entre les necessitats de la seva població i la possibilitat de satisfer-les. Ja és sabut que l'emigració italiana és xifra per quantitats elevades (900.000 emigrants anuals abans de la guerra).

es reparteixen desigualment sobre 22 milions de quilòmetres quadrats.

No parlarem del nombre escàs d'anglesos que viuen a l'Índia o d'holandesos a Malàisia, però a cenyir-nos a exemples purament africans.

En el Congo Belga, per exemple, el nombre de blancs voreja els 7.000.

Malgrat el seu enorme creixement de població, Alemanya, al cap de trenta anys de colonització d'uns territoris (Àfrica Oriental Alemanya, Àfrica Occidental Alemanya, Camerun i Togo) de 7.700.000 quilòmetres quadrats, havia reeixit a instal·lar-hi uns 16 mil blancs (comptant-hi els efectius de les guarnicions militars); en aquests mateixos trenta anys, milers d'alemanys havien emigrat a Amèrica.

La mateixa Itàlia comptava a Eritrea, en 1931, 4.560 blancs (dels quals 4.188 italians), 3.057 vivint a Asmara, capital d'Eritrea, i els 400 restants repartits en els 5.000 quilòmetres quadrats dels planells que són una continuació del sistema orogràfic abissini.

Etiopia té una superfície de 900.000 quilòmetres quadrats, la meitat solament de la qual és habitable. Admetent que, com a nombre òptim, la colonització italiana pugui assolir la meitat de la densitat de la part més poblada d'Àfrica, el Transvaal, resultaria mig milió de colons instal·lats, o sigui l'equivalent a l'augment de la població d'Itàlia en un any i mig.

Però encara hi ha d'altres factors a tenir en compte, car «tota empresa de colonització ha d'inspirar-se en una sana comprensió dels fets de la geografia física i humana, humana sobretot» (Jean Brunhes).

Totes aquestes consideracions, potser un xic massa compendiades, car serien susceptibles d'ampliacions que no caben en un article, ens han semblat les essencials per a reduir a un valor més d'acord amb la realitat el tòpic tan explotat aquests temps de la necessitat d'una expansió italiana a Etiopia.

Mirant a fora

Jules Cambon

Jules Cambon ha mort a noranta anys, després d'haver estat ambaixador a Washington, a Madrid i a Berlín. Fou un dels mil·lancers més eficaços en l'arranjament de la pau entre Espanya i els Estats Units.

Entre les frases que es citen d'ell, recollim aquestes dues: «Hi ha dies en què un diplomàtic ha de saber deixar-se enganyar.»

«En diplomàcia, el just i l'injust no existeixen; només hi ha el possible i l'impossible.»

El 5 d'abril darrer, per a festejar el seu norantè aniversari, uns amics el convidaren a sopar. Però, sotmès a règim, provà de declinar la invitació:

«No surto mai de nits. —Per una vegada! Havent sopat us diem de seguida a casa. Aleshores l'ancià tingué aquesta frase: —No us adoneu que ja no sóc jove. Ja no tinc vuitanta anys! — sospirà.»

Fou a Jules Cambon a qui el príncep de Bülów exposà aquesta tesi original: «El principal autor de la unitat alemanya és Napoleó. En 1802, destruint els petits principcs que pullulaven per Alemanya, el primer consol ens ensenyà el camí a seguir. Ens va demostrar que l'obstacle a la unitat alemanya no era a l'estranger, sinó a dins mateix del país. Bismarck no va fer més que seguir el seu exemple.»

Tristan Bernard, encara

«Per què esteu subscrit a l'Argus de la Presse, Tristan? —Perquè així sé totes les coses que m'atribueixen... i després trio...»

La civilització

«La civilització és, penso, una certa manera comuna de raonar, de jutjar i de sentir que ajunta els homes de diversos oficis o de diversos països; és un cert sentit de la condició i de la dignitat de l'home que s'oposa vivament a la funesta ideologia de les races.»

Èscepticisme

En un dinar, a Ginebra, que reunia delegats de diferents països, un escandinau pronuncià un elogi de la nova política britànica:

«Les declavacions de sir Samuel Hoare —digué— aporten serioses garanties a les petites potències. La Gran Bretanya defensarà la integritat territorial dels països petits.»

Bestiari

«Cal saber per a qui es treballa i quina mena de notícies poden interessar—deia un dia un amic nostre, corresponal d'agències estrangeres—. Tal cosa, que serà molt apreciada a París, no tindrà cap interès a l'Amèrica del Sud. Als començos del meu ofici, el representant d'una agència nordamericana va dir-me: «Qualsevol dia, si de la central de París us telefonen: «Diu que s'han vist uns elefants volant a Sarrià; telefoneu informació, no us indigneu ni us claveu a riure; digueu: «A Sarrià? Potser sí. Telefonaré tot seguit», i al cap de mitja hora o tres quarts, telefoneu que, degudament informats, podeu afirmar que no han estat vistos elefants volant a Sarrià.»

«Ens ha recordat això el cablegrama que ha rebut un corresponal americà a Addis Abeba: «Trameteu urgentment sis-centes paraules sobre el paper dels lleons en la guerra d'Etiopia.»

Un altre aventurer

Sota la inculpció d'espionatge, ha estat detingut a Djidjiga, poblet abissini, un gentilhome auvernyès, M. de Roquefeuille, que després d'haver-se dedicat a l'agricultura a la Costa Blava i haver presidit sindicats agrícoles, havia anat a Etiopia a dirigir una societat d'explotació de plantes tèxtils.

Roquefeuille es passava tota la setmana a casa; només en sortia el diumenge per acompanyar la seva dona a missa. Segons la policia abissínia, l'agricultor francès havia lliurat a Itàlia informacions sobre els efectius i els armaments etiops, i segons sembla també havia fet aquesta perillosa feina en profit de França.

CASA REÑE COPIES a màquina CIRCULARS amb multicopista a preus reduïdíssims TRADUCCIONS de l'anglès i francès MONT-SIÓ, 18, pral. - Telèf. 18053

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

Alemanya i les eleccions de Memel

Quan Mussolini digué, en 1929, que l'any 1935 seria un any crucial, va mostrar-se, per bé que de mal averany, un bon profeta. No sabem encara com acabarà aquest any que efectivament la història registrarà com crucial, però els neguits d'aquests dies superen els de l'estiu del no menys crucial 1914.

Tots voldríem que l'any acabés bé, és a dir, que la comèdia tingüés un fi alegre, sense altres danys que la pèrdua dels milions despeses en preparatius bèl·lics. Però, desgraciadament, el que es prepara és una

enrotllament territorial, fi suprem de la política exterior alemanya, seguim cedint la paraula al mateix Hitler: «El fi essencial del Tercer Reich no és pas el restabliment de les fronteres de 1914; aquestes fronteres no eren racionals des del punt de vista estratègic; no contenien tots els individus de sang germànica. El restabliment d'aquestes fronteres mantindria contra Alemanya la coalició de 1914. Nosaltres els nacional-socialistes començarem allà on es posà punt sis-cents anys enrera; nosaltres deturarem l'eterna marca germànica cap al migdia i l'oest d'Europa, i ens llançarem cap a l'est. Nosaltres posarem un terme a la política colonial i comercial d'abans de la guerra i inaugurarem la política territorial de l'esdevenidor. Quan diem països europeus, no podem pensar sinó, primer que res, en Rússia i països limítrofs.»

Aquestes paraules no deixen lloc a equívocs i haurien de fer reflexionar els membres del govern britànic, el qual, després d'haver contribuït al rearmament del Tercer Reich, adhuc amb un pacte bilateral, ara corre —com ens ho fa saber la resposta del Foreign Office al Quai d'Orsay— a concentrar totes les esperances de pau únicament en la S. de les N., de la qual no formen part tres grans nacions, entre elles Alemanya, i amenaça de sortir-se'n Itàlia.

La política exterior del Tercer Reich és clara, precisada pel mateix Hitler, i sostinguda per l'acció quotidiana.

Naturalment que les circumstàncies poden precipitar els esdeveniments. L'agreujament del conflicte anglo-italià fortifica la posició d'Alemanya i l'empeny a augmentar la pressió en les fronteres orientals; és per això que ara es suscita la qüestió de Memel. Si la situació mediterrània s'agreuja, Alemanya no deixarà d'aprofitarse de l'oportunitat per a provar d'aconseguir els seus fins.

Les intencions alemanyes són conegudes a Moscou, on s'havia intentat, sense reeixir, un reajustament polono-lituà, malgrat la qüestió de Vilna, a fi de desbaratar els plans nazis. Però les cancelleries europees, dedicades a seguir les fases del conflicte italo-etop i les seves repercussions, han deixat sola la diplomàcia russa en les seves negociacions a Varsòvia. Però la U.R.S.S. no es desinteressa de la sort de Memel, i ha ofert el seu suport moral, i material si calgués, a Lituània.

El resultat de les eleccions per a la Dieta de Memel no minva la gravetat de la situació. En cas de complicacions, es posarà en moviment el mecanisme ginebrí? Però aleshores cal tenir en compte que Alemanya no forma part de la S. de les N., i que tractant-se d'una qüestió europea, les divergències dintre el Consell es manifestarien ben aviat.

La S. de les N. ha estat creada en previsió d'una Europa pacífica i desarmada, i no d'una Europa on s'ha accentuat el ritme dels armaments i on no manquen els esperits bèl·lics.

No s'equivoca Guglielmo Ferrero en dir que mai, ni durant els darrers anys de l'Imperi napoleònic, Europa no s'ha trobat en una situació tan espantosa.

No era realment aquest el moment d'augmentar els perills amb una aventura a l'Àfrica Oriental.

TIGGIS

El territori de Memel

tragèdia les proporcions de la qual no es poden preveure. El senty i el sentit de les responsabilitats —i de quines responsabilitats!— no prevalen, per ara, i l'imbroglio anglo-italo-etop cada dia és més envtricollat.

Però mentre s'espera amb ànsia el que passarà aquests dies, a les cancelleries europees, sobretot les continentals, els és fet present que la dissensió entre el Negus i el Duce no ha esborrat pas Alemanya del mapa. Dos fets l'han recordada als governs: les eleccions per a la Dieta de Memel i el viatge de Gombös a Berlín, amb el pretext d'una cacera a la qual l'ha invitat Goering.

El cap del govern hongarès ha anat a Berlín acompanyat d'alts funcionaris del ministeri d'Afers estrangers, i com per casualitat hi ha coincidit, també hostes del ministre prussià, amb dues altres personalitats poloneses.

Arran d'aquest viatge, en el programa del qual hi ha hagut una entrevista de Gombös amb Hitler, s'arriba a parlar d'una aliança militar germano-polono-hongaresa, el veritable artífex de la qual sembla haver estat el polític hongarès, descontent de la S. de les N. i partidari aferrissat de la revisió dels tractats.

No és d'ara, realment, que els hongaresos han fet saber que si la S. de les N. vol emprendre el camí de reparar els torts, ha de començar tenint en compte llurs justes reivindicacions. «El que reclamen els magiars és tot allò que els pertanyia abans de la guerra. Això vol dir que tots els països veïns els han de restituir territoris: Txecoslovàquia, l'Eslovàquia; Romania, la Transilvània i el Banat; Iugoslàvia, l'Eslavònia; Àustria mateix, el Burgenland.

Les ambicions hongareses, doncs, són bastant considerables, però bé que no en són tant com les alemanyes. Però si els hongaresos no poden sinó expressar desigs que és fàcil que restin en l'estat de tals, el govern de Berlín es prepara a posar en acció tot el mecanisme militar que ha muntat violant el tractat de Versalles. L'ex-cap de la Wilhelmstrasse, Dr. Curtius, ha refermat els propòsits bèl·lics del Tercer Reich, en un article publicat a L'Indépendance Belge, en el qual escriu que Ribentrop ha anat a Brusselles per a oferir al govern belga un pacte bilateral de no agressió entre Bèlgica i Alemanya, sense èxit però, almenys pel moment...

L'atenció d'Alemanya, en aquests moments, està girada cap a Memel. A propòsit d'això, és bo de recordar que Hitler ha dit: «El territori oprimit no pot ésser reincorporat a la mare pàtria amb discursos inflamats o protestes, sinó amb una potent falç, que pugui colpir vigorosament; forjar aquesta falç és la finalitat de la política interior. Assegurar al ferrocarril la possibilitat de construir-la, i de buscar companys d'armes (l'Àustria i Polònia i a Hongria és ben clara), ho és de la política exterior.» Ara que Berlín ja té quasi feta la falç, ha pensat que es pot posar a prova la potència política, però amb prudència... i per això es fan temptatives envers Memel, o sigui cap al desenrotllament territorial envers Rússia, objectiu del Tercer Reich.

Per a determinar el caràcter d'aquest des-

—Hola, Morrison. Què fas a Nova York? (Hoovey, Nova York)

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 41 Telèfon 14655

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics BARCELONA MALLORCA, 232 Telèfon 75013 CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya); OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova; ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova; FERRO MANGANÉS i FERRO SILICI; SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits; CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica; GENERADORS, BU FADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

¡NERVIOSOS! Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la Neurastènia. Impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertiges, fatiga corporal, tremolors, diàspires nervioses, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen espotament nervós. Les Gragees potencials del Dr. Soivré, més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i fet el sistema nerviós, regenen el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als agotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treball excessiu, feines físiques o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, concierges, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's aviat i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut. Basta pendre un flascó per convèncer-se'n Venda a 6'60 plus. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica. NOTA.—Dirigit-us a trametar 0'25 pts. en segell de correu per al propi que a Oficines Laboratoris Soivré, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenrotllament i tractament d'aquesta malaltia.

EL CINEMA

L'ACTUALITAT CINEMATOGRAFICA

Dues estrenes

«JOANA D'ARC»

A la mala impressió, a la decepció que ens ha produït la pel·lícula de Gustav Ucicki sobre Joana d'Arc, han contribuït certament les esperances que havíem posat en aquest film. Esperances que fins a cert punt teníem dret a formular, puix que la història del món ofereix pocs temes dramàtics més brillants, més rics en tensions emotives, més arandats de fervor i d'entusiasme com la vida de Santa Joana d'Arc. Pensà-

el film obeeix a una tècnica nova, incomprendible per nosaltres, tècnica que, amb tot, no evita que el film sigui feixuc i no interressi gens. Aquest punt està fora de discussió.

En un film francès com *La Batalla*, en un film alemany com *Mascarada*, en un film americà com *Els tres llancers bengalis*, films que no s'assemblen gens i que porten estils tan diversos, el mateix que en tots els films normals, hi ha continuïtat intel·ligible i les lleis del traspàs, tot i fer

«Ara i sempre»

vem, doncs, retrobar quelcom d'aquesta gesta coronada pel martiri, esperant que no calia pas un talent excepcional per a treure'n un rendiment excel·lent, i heus ací amb quelcom que ens hem trobat amb aquest film que signa Gustav Ucicki, que interpreta Angela Salkó i que ha editat la Ufa.

Un film rodat tot ell en els estudis. Ni un raig de sol, ni un bri d'herba, ni un fil d'aigua, ni una imatge egiptea de Joana, res de la vida al camp, res que us assabenti de com neix la vocació en la noia d'Orleans; res del procés, i la coronació a Reims, pot dir-se que escamotejada...

Però, no parlem del que el realitzador no ha fet, parlem del que ha fet. Encara que fins a cert punt el primer seria del tot pertinent, puix que si bé hom pot ésser indulgent per tot una pila de detalls d'historicitat dubtosa, en canvi hom ha d'ésser exigent en tot el que afecta el sentit i significació d'una figura històrica, i Santa Joana és Santa Joana, justament el que endebades cercaríem en aquest film que no aconsegueix mai interessar-vos en les dramàtiques i tan punyents vicissituds per les quals passa Joana en lluita contra els enemics de França, contra els anglesos i contra la Inquisició.

En el film els actors no parlen mai, criden sempre. La música és eixordadora. I el que és capital i decisiu, el *découpage* acusa una desarticulació tal que sovint us és difícil de saber si d'una escena a l'altra els fets són consecutius o bé si és que ha transcorregut un temps determinat que tant pot ésser minuts com dies. Això té a voltes una gravetat que ens ha fet rodar el cap.

No entrarem en detalls i exemples, per bé que si tinguéssim espai per a fer-ho en tindríem a grapat a punt de recolzar el que diem. Tenim la impressió, a estones, com si les tisores haguessin intervingut a tort i a dret.

Oh!, ja suposem que això no és i que ens han dat el film íntegre; altrament no hi hauria precedents d'una tasca més mal feta en aquest sentit. Preferim creure que

prova d'una elasticitat que sembla indefinida, acusen un respecte a la lògica cinematogràfica més ferma. En *Santa Joana*, cercar — amb quina angúnia, solament ho sabem nosaltres — ha estat una labor tan desagradable com vana.

Altres han estat més afortunats. Ho hem de creure així en veure els conceptes elogiosos — quin film ja no els mereix! — que sobre aquest film ha formulat un bon sector de la crítica del país.

Llevat d'això, el film té mèrits indiscutibles; però després d'això, de quelcom poden servir els mèrits? Les obres cal jutjar-les globalment.

«ARA I SEMPRE»

Henry Hathaway, que va triomfar en un film de tons èpics com era *Els tres llancers bengalis*, ha templat ara un gènere del tot distint. El gènere podríem dir domèstic, per bé que es tracta d'una domesticitat no del tot domesticada! Ens referim a *Ara i sempre*.

El bo del film és la figura del protagonista, ara i sempre, sense remei. No ens plauen les històries de redempció tan prodigades en el cinema. La condició humana està més fidelment reflectida en la història d'aquest aventurer empedernit que tan bé encarna Gary Cooper. Prou que tracta d'endegar d'una manera lícita la seva vida. Una criatura xamosa (Shirley Temple) significa per ell una requesta irresistible a fer bondat de valent i amb tot... el pare no té remei.

Un film amb una nena prodigi. Exhibició, doncs, d'aquest virtuosisme precoç. Un film sense res de particular en la realització, que és, purament i simplement, correcta.

JOSEP PALAU

En principi i com a norma general, no parlarem dels films doblats, entenent que el diàleg és un element essencial que no pot ésser adulterat.

PANORAMA

Inauguració del «Savoy»

Dissabte obrí les seves portes al públic aquest nou local dedicat a la projecció exclusiva de noticiaris i reportatges, gènere que el públic demostra apreciar.

En una sessió especial que tingué lloc a la nit, l'empresa exhibí una mostra del material de què disposarà. Noticiaris Fox, *Catifes màgiques* Fox, *Viatges musicals* de la Warner, noticiaris i material divers de la Luce, i *France Actualités*, el noticiari que tant honor fa al cinema francès.

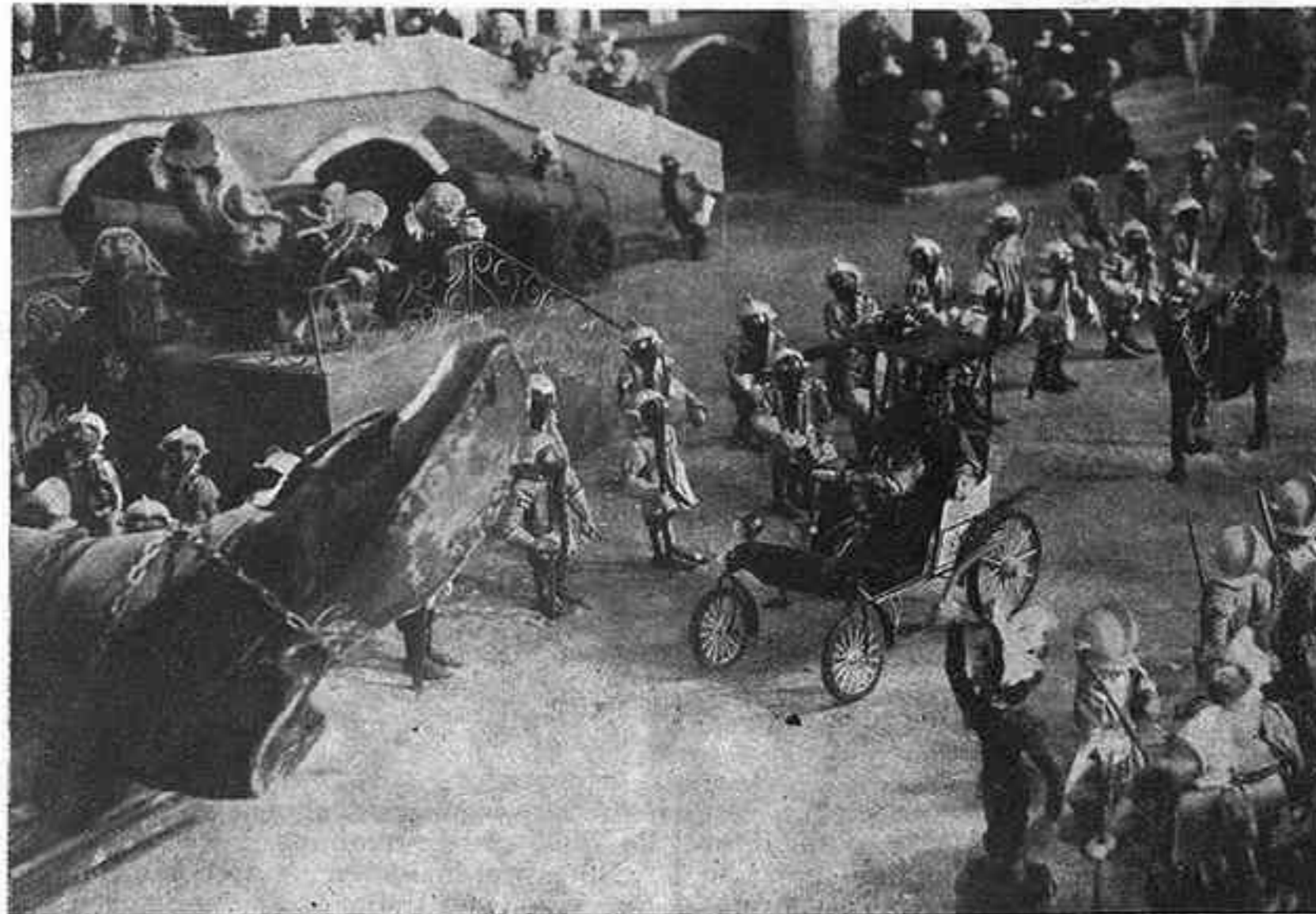
El local té cabuda per a unes cinc-cents persones, és còmode i està decorat d'una forma més aviat fastuosa. El nom del decorador és una incògnita.

Creiem que el local té l'èxit per descomptat, per poc que els empresaris sàpiguen programar, cosa que els ha d'ésser molt fàcil si tenim en compte les exclusives que s'han pogut assegurar.

Un film rus de marionetes

La pantalla ens ha presentat marionetes més d'una vegada. Les de Podrecca, que Barcelona acaba d'acollir amb els nodrits aplaudiments que mereixen, i que els foren inexplicablement regatejats onze anys enrera al Goya, aparegueren en el film *Sòc Sussanna*. Foren la gran atracció d'aquella pel·lícula més aviat mediocre. Hi ha també les de Starevix. Uns films curts, d'una sola bobina, interpretats totalment per ninots, que es projecten com a complement de programa. N'hem vist alguns al Capitol. Starevix és un rus exiliat a París, creador d'aquest gènere, en el qual s'ha especialit-

kil. El rei, sobretot, és un veritable poema. És el prototipus del cretinisme. Les seves reaccions davant les alegries i les penes, les victòries i les desfetes, són traduïdes amb una sola expressió: una rialla sinistre, indescriptible, una rialla esclatant, de perfecte idiota. Amb la mateixa ferocitat, gairebé canibalesca, amb el mateix humor caustic, han estat creats els ministres, els cortesans, tota la genteta servil que s'arrosseguen com a llimaes entorn del monarca. Els obrers, per contra, tenen una dignitat a prova de bomba. Són éssers perfectes. Són una humanitat uniformada. Tots ells tenen

«El Nou Gulliver»

Després de

Le Million
Sous les toits de Paris
A nous la liberté
14 de Juillet

el màgic del cinema

René Clair

ens presenta demà al

Urquinaona

el film que més polèmiques ha suscitat en els medis literaris parisiens

EL
ULTIMO
MILLO-
NARIO

(Le dernier milliardaire)

«Que demande le peuple?...
Un dictateur!... Le voici»

zat. I ara, la Mosfil de Moscou ha realitzat un film de marionetes de llarg metratge. *El Nou Gulliver*. Hem tingut ocasió de veure'l. I és tan bo que creiem que val la pena de parlar-ne.

El seu director, A. Ptuško, s'ha inspirat en l'obra de Swift, *Viatges de Gulliver*. Com és sabut, la novella d'aquest escriptor irlandès, que amb tant d'ardor treballà a favor de la causa d'Irlanda, és una sàtira de les tares morals de l'Anglaterra d'aquell temps. Finament irònica, algunes vegades, baixament grossera, d'altres, nova i original, interessant, sempre, aquesta obra no pretén altra cosa que pintar les misèries de la nostra humanitat i de ridiculitzar les institucions que serveixen de base a la societat. Tant si ens presenta gegants com lilliputencs, sota els cossos d'aquests s'agiten totes les passions dels homes ordinàries.

El film de Ptuško ens transporta al regne de Lilliput, país imaginari on desembarca Gulliver, habitat per nans de sis polzades d'alçada. La pel·lícula comença amb un fi de curs i un repartiment de premis a uns col·legials. L'un d'ells, interpretat per l'actor Konstantinov amb aquella sinceritat escruixidora que només tenen els bàrbars — els negres, els russos, els infants —, que no fan comèdia, sinó que la viuen, és obscurat amb el llibre de Swift. Llegint-lo, s'adorm. I en somnis esdevé Gulliver i es trasllada a Lilliput. Un petit món que és una desconcertant mixtura de segle XVIII i de maquinisme modern. La gent va vestida a l'antiga. Però els mitjans de locomoció i l'utilitatge de les fàbriques són de l'època actual.

Ara que el film és rus. I naturalment és obertament tendencios. El país de Lilliput està dividit en dos bàndols: el capitalisme i el treball. El primer és representat pel rei i la seva cort. Aquests, físicament i moralment, són una colla de cretins, de degenerats, d'idiotes, d'estúpids, tot el que vulguen. El segon és representat pels obrers d'una fàbrica d'armes i municions. Uns éssers superiors. Una humanitat perfecta, físicament i moralment. Aquests darrers, ajudats per Gulliver, enderrocaran la monarquia. I instauraran el paradís soviètic en el país del Lilliput.

Com l'argument de tots els films russos, el d'aquesta pel·lícula és completament primari. S'adreça a un públic poc complicat. Enfronta, com els westerns, els bons i els dolents. I ens fa assistir al triomf dels primers i al càstig dels segons. Però aquest tema tan pueril està explicat amb tanta gràcia que ha de ploure forçosament als intel·ligents i al gran públic.

En primer lloc, cal remarcar les deformacions caricaturesques, plenes d'intenció, de les marionetes construïdes per Sarah Mo-

les mateixes característiques. Són escultures negres tallades en un cos dur i sòlid, tallades en pedra per un primari de l'es-cultura.

Però tant els uns com els altres són meravellosos. Són una petita obra mestra. Són un prodigi de gràcia, de moviment i de vida impressionants de debò. Són éssers humans.

El film té moments deliciosos. Els anacronismes constants, el contrast entre el gegant Gulliver i els nans, i entre la inventària antiga i la maquinària moderna, creen efectes sorprenents. El parlament en el qual uns diputats irascibles s'entredeworen, les festes palatines amb un cantant de gest subtilíssim, i uns músics que inflen les galtes de manera irrisorbible, i uns adorables timbalers, i el banquet que serveixen a Gulliver, són fragments indescriptibles. Cal veure'ls. Cal veure, per a fer-se'n càrrec, totes aquestes situacions explicades amb una espontaneïtat i una gràcia bones de debò.

Excepció feta d'uns espies voladors, totes aquestes marionetes no són mogudes per fils com les de Starevix. El seu rostre té també múltiples expressions. Són petites escultures construïdes amb un material d'ocell. Per tant, per a dotar-les de moviment cal emprar sens dubte la tècnica dels dibuixos animats. L'esforç que això representa és doncs considerable. I els resultats obtinguts són molt satisfactoris. No són perfectes, però. És molt més difícil treballar l'escultura que la línia. I aquella divina continuïtat, aquella suavitat miraculosa, aquelles transmissions invisibles, aquell lligat dels moviments dels ninots dels dibuixos animats, no s'han assolit encara en aquest gènere. Les transicions són més brusques i mecàniques.

Però... *El Nou Gulliver*, ai las!, ha estat doblat. I ens diuen que no n'existeix cap versió original. El cinquanta per cent del seu encís, doncs, se'n va miserablement a rodar. Obres de matís pur, com aquesta, com els dibuixos de Walt Disney, no s'han de doblar. Deuen haver donat a les marionetes d'aquest film rus unes veus adequades, estilitzades. Les poques cançons que hi ha, i que no han estat doblades, ens ho fan suposar. Però aquestes veus dels dobladors espanyols... Val més que no en parlem. Hauríem de mostrar-nos molt severes.

SEBASTIÀ GASCH

CAPITOL

2.ª SETMANA GRAN EXIT

Shirley TEMPLE
NUESTRA HIJITA

Dues grans pel·lícules en un sol programa
Un programa que tothom veurà
Sessió continua de 4 a 12:30

FOX WARNER OLAND
CHARLIE CHAN EN EGIPTO
PAT PATERION

Des del setembre, compreu el 15 de cada mes
CINE-STAR
magazine cinematogràfic

Fantásio

DISSABTE ESTRENA
l'obra més frívola de
JULIEN DUVIVIER

Una meravella espectacular

EL TEATRE

AL TEATRE BARCELONA

«Otra vez el Diablo», d'Alejandro Casona

Alejandro Casona ha visitat novament l'escena barcelonina; la primera vegada fou pel juny de l'any passat al Teatre Poliorama, amb *La Sirena Varada*; aquesta ho ha estat al Barcelona, la tarda del dilluns d'aquesta setmana, amb *Otra vez el diablo*. I totes dues per l'esplèndida mitjaneria de la companyia de Margarida Xirgu.

De l'una a l'altra d'aquestes obres del jove autor asturià hi ha molta, moltíssima diferència. L'ambient, els personatges, el to, l'argument, les idees d'*Otra vez el Dia-*

de sortir a les rondalles i ens hi és parlat de tot el que hi ha d'ésser anomenat. Reis, infants i bandits; el dimoni en persona; estudiants, bufons, soldats, filtres màgics i encanteris, misteri i intriga i, per acabar, el triomf del bé contra el mal; l'estudiant venent tots els perills, totes les trampes, abastant el seu premi i esdevenint rei. Tot plegat fet, pastat i amanit amb un enginy excel·lent—molt sovint, potser, més fred que no pas càlid—, amb una gran finesa, amb una aguda ironia, amb un perfecte sentit

«Otra vez el Diablo»

del ridícul, amb una sensibilitat tendra i viva i—com és de consuetud sempre que el talent creador que és també observador es vesteix amb les robes de la fantasmagoria—unes quantes punxades de sàtira social encertades i gràfiques sense, però, gens d'agror ni misantropia, més aviat joganeres i festives amb tot i la seva justesa.

Aquesta bonhomia és escapçada tot al llarg de la rondalla. Ací, ni fins el dolent—el dolent per excel·lència—no ho és del tot; vegeu-lo, o sentiu-lo, en les seves confessions—aquella delicadíssima versió del Faust, per exemple—; gairebé us fa l'efecte que només és un pobre diable, en el sentit translàtic de la frase, que va complint la seva obligació tan bé com pot i encara molt sovint sense encaparrar-s'hi massa o distraient-se'n i tot; ha d'haver recurs a filtres i argücies materials per a acomplir les seves gestes i els negocis li surten tan malament amb força freqüència segons ens explica i com veiem que li passa en aquest darer, que acaba amb la seva mort i de la qual quasi gosaríem dir que tota la culpa és seva per haver enraonat massa.

Decididament, Casona no és pas un home amargat, un optimista, un optimista no per ceguesa ni per banalitat, sinó per fe, per fe en l'home, en la seva intel·ligència i en tot allò que la humanitat—si els que no creuen en res més ho volen així—ha anat bastint durant els seus mils anys d'existència, tot allò que encara no ha trobat substituït que ho pugui fer desaparèixer i que és l'aguant i la garantia del nostre propi ésser. Per això el veïrem amb *La Sirena Varada* acceptant la raó, i amb ella la realitat, amb tots els seus dolors i les seves impureses, contra la fàcil evasió de la follia i el somni; i per això el veiem avui amb *Otra vez el Diablo*, com aconduït la voluntat i la consciència a imposar-se al desig i la passió, venent i tot uns encanteris que creen impulsos incoercibles, en defensa de la virtut i la castedat.

Com toca a tot conte que s'estimi i com acabem de deixar dit, l'obra acaba amb una moralitat, i la moralitat és aquesta. Amb la virtut, l'estudiant ha occit el diable—l'ha fegat dins d'ell mateix, com li deia Lucifer que era l'única manera d'aconseguir-ho—i ha arribat a tots els honors i a l'assoliment de la seva il·lusió, per haver salvat amb la seva acció aquella inconscient infantina amb qui es casarà, la qual, empenya pels somnis, per la sang i pels perfums de la seva adolescència esbadellada, anava a la recerca dels perills amb un vague i secret desig d'ésser-ne víctima.

Es ben difícil, en veritat, que tot això pugui anar totalment lliure d'ingenuïtat i de reblaniment moralista o impertinència catecúmenica. Però—i aquest és el millor elogi que se'n pugui fer—Casona ho duu tot magistralment; la seva condició poètica i el seu bon gust saben mantenir sempre el to degut amb noblesa i dignitat.

Una objecció podríem fer i és la que ens suggereix la figura del rei; no pel seu caràcter ridícul, sinó per l'excessiva exageració de la seva fàcil comicitat amb aquells atacs als ronçons que li agafen quan sent parlar llatí. Quant a tots els altres personatges, tant el preceptor—encertada reminiscència clàssica, no pas massa fresca, però bona—, com el diable, la infantina, l'estudiant, el bufó, la vella serventa, etc., són dibuixats amb gràcia, lleugeresa i intenció. L'acció és descabdella amb gran interès i amb una fluidesa que no s'estronca.

Cal dir que la companyia hi treballa tota excel·lentment bé? Xirgu, López Lagar, Diosdado, Sánchez Ariño, Contreras, Calderón, etc., encaixadíssims. A remarcar, però, Antonia Calderón, que fé una infantina inolvidable.

Quant als decorats, no ens han convençut pas massa, excepte el del darer acte, que l'hem trobat molt bé.

JOAN CORTES

PETITES HISTORIES D'ALTRE TEMPS

Julián Romea a Barcelona

Ha estat publicada a Madrid una nova biografia del comediant Julián Romea. Per bé que sintètica—puja força més el farcimient que el gall—, resulta aquesta replasmació de la personalitat del gran actor, melangiosa i alligadora. Trista, per tal com constata l'esvaniment de la vera tradició dramàtica. Saludable, entesa com una advertència als agosarats que imaginen que sortir a les taules equival a bufar i fer ampolles. No cal dir que he desglossat de la relació allò que fa referència a Barcelona, ciutat esmentada en el llibre poc menys que d'esquillentes. La preterició—és de justícia declarar-ho—prové del fet que

1855—cinquanta representacions, la meitat o més sense intervenció de Romea—ofrenà aquest un bastó preadíssim—*«un bastón de unicornio con puño de marfil adornado de relieves»*—al facultatiu que dia per dia l'assistí.

Romea romangué onze anys absent de Barcelona, on, com he insinuat abans, tornà a la Quaresma del 1867 amb les condicions també esmentades. El recolzaren aquesta vegada, ultra Parreño, les primeres actrius Josefa Palma i Carmen Berriobanco. Entre els actors, el seu germà Florencio, ajustat de primer galan còmic. Romea, que tot i imposar-se un esforç considerable resistí

aparegut esdevenia més palès a mesura que avançava la comèdia. Acabada la representació, Rossi, que per a guanyar el prosceni, descobria-se la perruca i escometre el públic era un trunfo, dissertà amb tot patètic sobre la sotubilitat i la inconsistència de la tasca de l'actor. Es declarà admirador fervent de Romea, la memòria del qual digué merèixer ésser perpetuada. A aquest fi, i per tal que el nom de l'artista preclar que Espanya acabava de perdre sigui conegut i venerat en els segles venidors—afegí—, demano a quants foren testimonis del seu mèrit excepcional que expliquin a llurs fills, i demà aquests als seus, les sensacions que Romea els havia desvetllat; que els assabentin, demés, de quin era el sentit de mesura que presidia les seves creacions; de com l'artista, en fi, posava en la seva professió cruenta un entusiasme i una fe rutilants, incessantment renovellats. «Trametem el relat de generació en generació—acabà dient Rossi—es formarà una tradició oral equivalent, per a Romea, a allò que és el quadre per al pintor; el llibre, per al poeta; la casa, per a l'arquitecte.»

El bon públic del Prado Catalán aplaudí, corprés, el sentit panegíric amb què Rossi honorà la memòria de Romea, el nom del qual cimejava des del desembre de 1863 la façana del coliseu del carrer de l'Hospital. Una «Sociedad Lírico-Dramática» que adoptà el nom de l'actor i que per espai de molts anys donà setmanalment funció al Romea—un d'aquells agrupaments menestrals un temps bescantats i l'ajut dels quals ha estat modernament cobejat debades—dedicà el 1875 a Romea una *Memoria* en forma de sentit i rexinolat opuscle, adient en tot a l'ortodòxia dels promotors de l'homenatge. Diguem, per a cloure aquesta recensió del pas de Romea per Barcelona, que abans o després de l'estampació del volum—el frontispici del qual il·lustra aquest article—editat per l'entitat acabada d'esmentar, fou donat el nom de Julián Romea al carrer de Gràcia que tots sabem.

JOSEP ARTIS

Litografia d'Eusebi Planas

Romea durà oficialment, com actor, des de 1833 a 1867. En aquest temps es presentà davant del públic barceloní quatre vegades. El 1836, aprofitant una visita a Matilde Díez, festejadora llavors de l'actor i primera actriu del nostre teatre, donà Romea una sèrie de deu funcions en setze dies. Les segona i tercera vegades vingué als estius dels anys 1855 i 56. La darrera, a la Quaresma del 1867; quan les possibilitats de l'interpret—luciditat, academisme, senyoriu—romanienc aclofades per una neurastènia crònica; quan la vellesa prematura havia relaxat l'harmoniosa conformació del seu cos i enfosquit el timbre de la seva veu. Tantost arribat hagué de posar-se en mans del metge; revistà Romea els anys 1855 i 56 el repertori que l'havia fet famós. *Sullivan, El hombre de mundo, Guzmán el Bueno, Bruno el tejedor, El campanero de San Pablo, Don Francisco de Quevedo, Los hijos de Eduardo, García del Castañar, Entre bobos anda el juego*, foren, entre altres exponents del gust llavors imperant, els títols representats per Romea, al costat del qual posà l'empresa un altre actor capaç d'omplir el cartell les nits que per qualsevol motiu deixés ell de treballar.

El 1855 fou l'altre primer actor, Josep Calvo; un «barba» a l'alçària, en la seva corda, del «galan». El 1856, Joaquim Arjona. El 1867, Joaquim G. Parreño. El 1855 ens dugueren les primeres actrius Carmen Fenoquiu i Carmen Carrasco. El 1856 ocupà el lloc Teodora Lamadrid, particularitat que obligà a incloure en el calendari unes comèdies que es deien *Virginia, Locura de amor, Catalina Howard, María la piadosa, La bola de nieve*, etc.

Una vaga tumultuària imposà a la temporada de 1855 una suspensió de vuit dies. Amb antelació als successos, i degut a la poca aflluència de públic, havien estat rebaixats els preus de les localitats i entrades. Una bullanga política reprimida ferocment motivà encara un parèntesi en la temporada de 1856. Arjona i Teodora Lamadrid havien tingut dos anys abans llurs mals de cap per a escapar del còlera. Meditino ho els que com el personatge pitarrèsc sostenen que

als temps dels frares no passava tot això.

Obligada de dir que finida l'actuació de

amb prou feines deu o dotze funcions, es presentà amb *El hombre de mundo*. En dies successius representà *Otra casa con dos puertas, Un ramillete, una carta y varias equivocaciones, Mujer gasmoña y marido infiel, De potencia a potencia, La paz de la aldea, Ella y él, Las memorias del Diablo, Mi secretario y yo...* Res de situacions dramàtiques, ni d'esclats emocionals. Menys encara els abrandaments retòrics. Tot i la blanesa del gènere, arribà, però, un moment que el comediant no pogué dir fava; que en comptes de vestir-se, com ho anava a fer, per a *La comedia nueva*, hagué d'allistar-se a correu. En veure, al cap d'uns dies, que la cosa empitjorava, marxà a Madrid amb Florencio. L'autor de la biografia que motiva aquest article ve a significar que després del tropel experimental a Barcelona tornà encara Romea al teatre. Jo hauria jurat, en canvi, que l'actor s'acomiadà del seu art a casa nostra, i de la manera sobtada que acabem de veure. Em plauria que el paràgraf relatiu a aquest extrany fos tan precís que no permetés el dubte.

La companyia, que en separar-se Romea provà de continuar, fou constreta a plegar el ram abans de temps. Per a acabar-ho d'adobar, Parreño prengué mal en una representació de *Los soldados de plomo*. La companyia, malgrat tot, oferí la nota riolera que fou l'actuació de la susdita Carmen Berriobanco, primera actriu jove que excel·lí bellament en les interpretacions de *La comedia nueva* i *La niña boba* i que rel de donada la fermaça del seu valer finava obscurament en un poble de la província de Valladolid.

Romea es traslladà a Loeches, on morí a mitjans d'agost de 1868. La nova—com això ens sembla un somni!—trigà dos dies a arribar a Barcelona, on començà d'esbombar-se a l'hora foscant. Per un voler de Déu, Ernest Rossi, que treballava al Prado Catalán, s'ensopegà de fer aquella nit *Sullivan*, un dels més grans, per no dir el major èxit de Romea. El traspàs d'aquest i la coincidència de l'aparició del títol suara esmentat abassegaren l'atenció de la concurrència, l'afecte de la qual devés l'actor des-

3 mesos a Nova York
23 mesos a Londres
2 mesos a París
2.ª setmana a Madrid

EL LIRIO DORADO

La comèdia de l'any
Presentada per PARAMOUNT

Director:
Wesley Ruggles

Dilluns estrena al
COLISEUM

VEGI EN EL CINEMA

ASTORIA

El local de les grans exclusives

RADIO

La grandiosa Super-Revista

pels artistes de la

CARIOCA

La dansa dels Besos - Un novíssim ball que electritza tot el públic

Dones - Bellesa - Luxe - Sumptuositat

Un film RADIO... Naturalment!

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79681
Sessió contínua de 3 tardes a 1 matinalada
SEIENTI UNA PESSETA
Local dotat de clima artificial CARRIER

CURIOSITATS MUNDIALS
Interessants reportajes U. F. A. exclusiu
ENTRENAMENTS
Documental esportiu de Paramount
FUNCIO BENEFICA
Dibuix de Walt Disney

NOTICIARIS D'ACTUALITAT
MUNDIAL segons visió PARAMOUNT
i ECLAIR JOURNAL; exclusiu.
EL CONFLICTE ITALO-ABISSINI
Sessió especial de les nostres agències
MÉS ALT QUE LES MUNTANYES
Documental d'aviació del Cap. Thoret

SAVOY
LES DARRERES NOTICIES DEL MÓN
Passeig de Gràcia, 86. T. 76988
Sessió contínua de 3 tardes a 1 matinalada
Butaca 1 pesseta

NOTICIARIS
LUCE - FRANCE ACTUALITÉS
FOX MOVIE TONE

MADRID: Informació de l'última crisi. Constitució i presentació del nou ministeri (darrera hora). Lliurament d'una bandera per S. E. el president de la República i brillant desfilada. — PARIS: Enterrament de M. Cambon. — ABISSÍNIA (actualíssima informació): A mb motiu de l'any nou etiop, el Negus pronuncia el seu primer discurs radiat a tot el món.

ARROSTRANDO PELIGROS
FOX. Una de les emocionants aventures d'un «cameraman».

EL SASTRE VALENT
Dibuix en colors. UFILMS.

AFRICA TENEBROSA
WARNER. Un documental sobre ABISSÍNIA. Els seus costums, els seus caps, les seves dones, els seus càstigs, etc., etc.
Renovació constant d'aire

LES LLETRES

Georg Fr. Nicolai L'actualitat literària

Els editors es queixen amargament, en els últims anys, de la pèrdua del mercat sudamericà pel llibre espanyol. Les dificultats en el pagament per les restriccions d'exportació de moneda i la gran difusió d'edicions clandestines, que impreses de qualsevol manera, sobre paper comprat de sobrats dels grans diaris i sense pagar drets d'autor, es poden vendre a preus inversamentals, fa molt difícil la competència.

Es possible que algú hagi pensat a sud-americanyar el llibre espanyol com a reme d'aquesta lluita. Fa alguns dies que aparegué en tots els quioscos un llibret titulat Nicolai y el pensamiento social contemporáneo. Presentació, paper, títol una mica estrany i cridaner, i també el contingut, ens donen una primera impressió de llibre de poc preu, sortit d'una impremta més o menys clandestina de Buenos Aires o qualsevol altra capital sudamericana. I en girar full veiem Biblioteca Vertica, i seguim amb la mateixa impressió, i després (sorpresa!): Lobet, 13, Barcelona.

El llibre conté unes notes sobre El espíritu heroico y la labor intelectual de Nicolai, d'un senyor Alfonso Bernard, segurament argentí, segons es dedueix del text, escrites l'any 1920, en marxar Nicolai a Amèrica. Després un assaig de Romain Rolland, de l'any 1918—traduït pel mateix senyor Bernard—, sobre el llibre La biología de la guerra i quatre planes de retalls d'uns articles del propi Nicolai, que, mutilats i deslligats de la resta de l'obra, no tenen cap valor representatiu del pensament de l'autor. Més aviat semblen escrits en un moment de mal humor, perquè no traspuen enlloc l'alegria interna i la fe en l'esdevenidor del món característiques del pensador alemany en 1918, època de la seva publicació completa a Zurich.

Aquest llibre no mereix pas que ningú se n'ocupi. Probablement està destinat a un fracàs comercial, perquè Nicolai no és prou conegut entre nosaltres, tot i que la seva història científica i la seva posició moral en els dies tristes de la guerra justificarien una popularitat de què frueixen homes de valor inferior. És de justícia demanar que Nicolai no sigui tractat d'aquesta manera. Mereix una consideració més alta; no, veure's exposat pels carrers en un llibre sense suc ni bruc—a part les planes de R. Rolland—, tot i rellentir i la intenció del qual és ben difícil d'escatir.

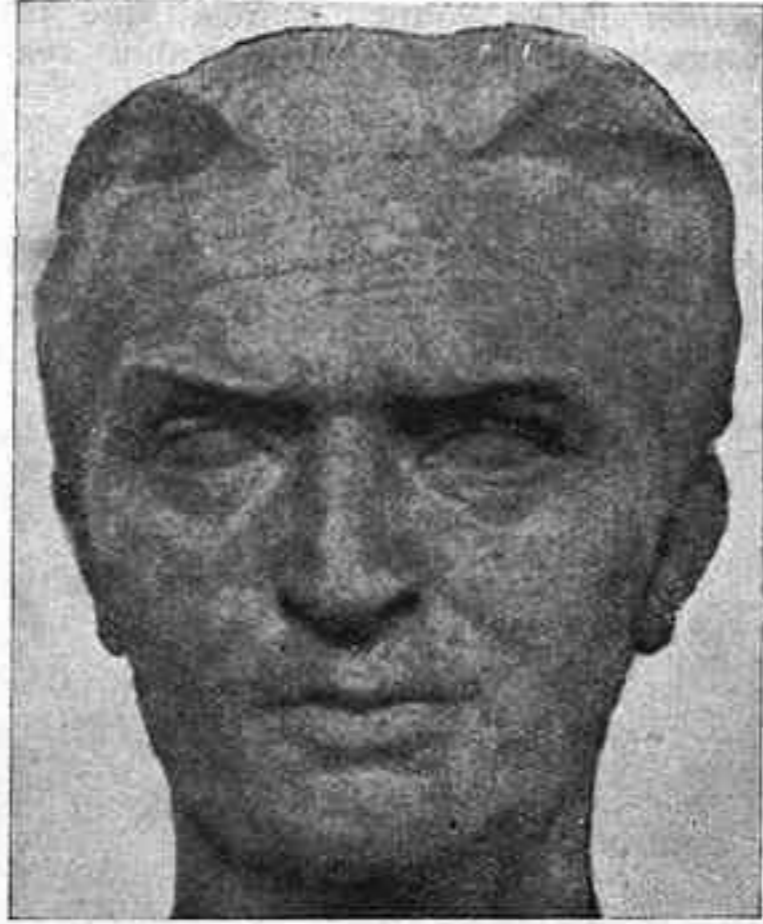
Jordi F. Nicolai és un dels últims grans liberals que ha donat el món. La seva posició és la del bon liberalisme romàntic. En els últims anys de vida a Alemanya, s'havia decantat—espiritualment, ja que sempre estigué al marge de tota activitat política—cap al socialisme de Liebknecht, potser perquè era l'única posició protestària i antimilitarista amb força real en els dies de l'Imperi. Ara, sense ésser un militant del partit, com s'ha dit diverses vegades, segueix amb simpatia—dintre una actitud crítica intel·ligent—l'experiment comunista de Rússia. Seria interessant estudiar el fons psicològic d'aquestes actituds, especialment de l'última, a la qual és possible que hagi contribuït el desdeny per una organització social que ha estat tan injusta amb ell. Perquè és evident que les actituds polítiques no llueixen amb les seves obres, ni amb les més modernes, que el fan, amb una informació sempre viva i d'última hora, un seguidor espiritual dels homes del 48 alemany.

Nicolai gaudia en començar la guerra d'una posició sòlida i brillant. Metge amb clientela nombrosa i distingida; consultor de l'emperadriu, malalta del cor; havia publicat amb Kraus les investigacions sobre la significació fisiològica i la interpretació clínica de l'electrocardiograma, i popularitzat aquesta tècnica exploratòria, avui tan útil gràcies en gran part als seus treballs. Era, als volts dels quaranta anys, professor agregat a la Universitat de Berlín; conegut per la seva ampla cultura i la varietat dels seus interessos—història, sociologia, biologia general— i renuncia a tot això per conservar la independència de criteri. S'oposa públicament a la guerra; després, ja denunciada, davant del manifest dels 93 savis alemanys—el cèlebre es ist nicht wahr—en redacta un altre, pacífista, que signen molt pocs, i entre ells Albert Einstein, i són tots expulsats de càtedres i instituts. És en aquest manifest que es parla de la unitat moral d'Europa; ell lliga la relació entre Nicolai i Romain Rolland, que recull la idea des de l'altra banda, Au dessus de la mêlée. Xènius vol iniciar entre nosaltres, sense gaire èxit, un moviment d'Amics de la Unitat Moral d'Europa.

Continua la persecució en totes formes de Nicolai en aquests primers anys de la guerra, fins que des d'un castell on estava emprisonat, fugí en avió a Dinamarca en els mateixos dies en què es publica a Zurich el seu llibre Biología des Krieges (Biología de la Guerra). El llibre fa sensació a tot Europa per la posició noble i independent

de l'autor i pel seu indiscutible valor intrínsec; es tradueix ràpidament a moltes llengües i més tard a l'espanyol, en una edició feta a l'Argentina per aprofitar la popularitat fugissera dels dies de la seva marxa al Plata. Aquest llibre serveix de base a gran nombre d'estudis sobre els efectes de la guerra. Seria ben útil fer-lo rellegir ara per tothom.

Acabada la lluita, caigut l'Imperi, torna a Berlín i és reposat en la seva càtedra. Els estudiants porten a l'ànima, sota l'Alemanya

Georg Fr. Nicolai

de Weimar, l'esperit de l'Alemanya d'avui: li armen escàndols i no assisteixen als seus cursos, asseyanlant-lo com traïdor i jueu. Els professors el deixen sol i ha de marxar. És llavors, l'any 1920, quan va contractat a encarregar-se de la càtedra de fisiologia de la Universitat de Córdoba, a l'Argentina. Allí reprèn el treball experimental, interromput en els anys d'instabilitat i angúnies, i el seu nom desapareix de l'agitació de les luites per tornar a sortir en les revistes científiques. Sembla que en un país nou i lliure podrà refer la seva obra. Però passats uns anys, xoca amb l'ambient leuític, estret i provincianista de Córdoba, i la seva sagrada independència el porta novament a renunciar a l'estabilitat. Resten dos llibres reveladors dels seus dos estats d'esperit en l'època argentina. Primer, Las bases biológicas del relativismo científico, comentari profund i d'una gran claredat sobre les tesis relativistes. Com a conseqüència d'aquest llibre, i de la magnífica il·lustració objectiva que conté, Nicolai prepara més tard amb Einstein un film pedagògic. El llibre és digne del Nicolai dels millors temps: precís, documentat, original, maneja amb elegància i sobrietat una llengua—la castellana—apresa dos anys abans. Tres anys més tard, publica Homenaje de despedida a la Tradición de Córdoba, Docta y Santa, invectiva terrible, plena d'anècdotes pintoresques, contra les Universitats provincianes de Sudamèrica.

Després d'això, Nicolai vaga pel món. Torna a Alemanya i s'hi sent pitjor que en acabar la guerra: la reacció és més forta. Col·labora a Rússia amb Pawlow. En proclamar-se la República ve a Espanya: passa una temporada entre Madrid i Barcelona, amb desigs de restar-hi. No troba, especialment entre la gent influent a Madrid en aquelles hores—molts intel·lectuals, molts metges—, les facilitats necessàries; alguns se li giren clarament en contra. Deixa aquí, en marxar novament cap a Amèrica, els esquemes d'un Tractat de Fisiología, de gran valor pedagògic. A Buenos Aires, en arribar, segurament per resoldre problemes econòmics immediats, publica un petit llibre, Origen y desarrollo del trabajo humano, molt inferior a la resta de la seva obra. Passa a Xile, en moments de gran agitació política. Se li fa un buit absolut a causa de la seva fama de comunista. Resta allí, voltat de mestres primaris que l'exploten com a bandera, que el mantenen pobrament, que tampoc no li fan justícia. Publica Física y Moral (1934).

L'obra científica i l'obra moral s'han interromput. Confessa íntimament, amb amargor: «sóc un dels dotze milions de sense feina que hi ha al món». Podia haver estat un savi incorporat a la cultura castellana i vegeta sense possibilitats materials d'un treball científic seriós: ni laboratori, ni biblioteca, ni res. És un mestre, un gran mestre i no se'l volen escoltar més que amb fins tèrbols de propaganda política. És un gran valor ètic, un gran valor científic, un perseguit per la causa de la veritat, un exemple en molts sentits. El seu nom no mereix anar penjat pels nostres quioscos com a mercaderia barata per al consum d'analfabets de segon grau.

R. H.

«Llegendes dels Vikings»

El darrer volum de la Biblioteca Univers, tot just publicat, conté un aplec de Llegendes dels Vikings, extretes de les antigues sagues nòrdiques per E. Wegener. Plenes de poesia i de meravellós, xopes de l'heroisme salvatge d'aquells homes que solcaven a l'Edat mitjana les mars tenebroses, a la recerca de platges que s'oferrissin com a presa, aquestes llegendes, de les quals tot guarniment literari és absent, tenen interès i amenitat. La traductora, Victòria Soldevila, ha fet una feina acurada i ha vestit d'un català correcte i natural aquestes llegendes nòrdiques.

Els premis literaris

La data retardada en què foren atorgats els premis literaris de la Generalitat de Catalunya corresponents a 1934 potser farà distreure molts autors de la imminència del concurs. No s'han publicat ni s'anuncien gaires novel·les, ni obres teatrals. Fet i fet, enguany hi ha més llibre de versos que de prosa i que comèdies. Retornem als temps no massa enyorats que a Catalunya sortia un llibre de versos cada setmana i una novel·la cada tres mesos? Hom parla d'una novel·la de Martínez Ferrando, d'una d'Alfons Maseras, d'una altra de Joan Santamaria—tornat a la lluita literària després d'un llarg silenci amb aquestes Visions mallorquines que acabo de rebre—, i jo confio que els joves novel·listes catalans—que bé n'hi deu haver—també duran llur obra al jurat del Crexells, que, enguany, no ha estat designat encara.

Huxley en castellà

En una bella edició, que inicia una col·lecció de novel·les modernes de categoria, l'editor barceloní Lluís Miracle ha publicat una versió castellana del Brave New World, d'Aldous Huxley, sota el títol Un mundo feliz. El traductor és Luys Santa Marina. Vaig parlar extensament d'aquesta originalíssima novel·la de l'autor de Cromie Yellow deu fer un parell d'anys, des de MIRADOR mateix, i no em sé estar de recomanar-la als meus lectors, convençut que no els defraudarà.

Comèdies sense estrenar

Potser escuraria millor parlar-ne a la pàgina de teatre, però com que el teatre també és literatura i fins que una comèdia no puja a les taules no és del tot teatre, vull assenyalar la publicació recent d'algunes comèdies catalanes d'autors joves, com aquesta Benaventurats els lladres, d'Ignasi Agustí, editada a Les Edicions d'Ara, una obra amb un primer acte brillant i un tercer acte molt difícil d'admetre, La Imposible, d'Andreu A. Artis, quatre actes ben moguts, amb un tema d'empenta i una figura central molt interessant, i finalment Cataclisme, de Joan Oliver, que ha estat estrenada a fora de Barcelona, i que, d'un argument prou vell, en fa una cosa divertida, d'una gran intel·ligència i escrita amb un diàleg fresc i picant, d'una modernitat autèntica.

R. T. M.

LA SUPERACIÓ DE LA PSICOANALISI

Un llibre d'Adler

Si Barcelona va ésser un dia la porta d'entrada a Espanya de la psicoanàlisi freudiana—i hi ha encara joves escriptors catalans que encara creuen que és «modern» cultivar aquest esport anímic—va al davant també quant a la importació d'aquelles altres teories que es consideren molt justificadament com la superació de les teories professades pel professor Sigmund Freud. (Excepcionalment, no fou Xènius qui parlà

natge publicat amb aquest motiu, l'insigne catedràtic de la Universitat, Pere Font i Puig, contribuï amb un article (que fou publicat en altre lloc, per haver arribat tard). Un any abans, donarem a l'Ateneu Barcelonès, sota la presidència de Pere Corromines, les nostres primeres conferències sobre teories adlerianes, seguides des d'aleshores d'una sèrie llarguíssima sobre aquest tema tan actual i tan significatiu. I avui, les teories d'Adler, encara que no siguin a l'abast del gran públic, compten amb intel·ligents propugnadors catalans: l'amic Jeroni Moragues donà una conferència amb el subtítol Introducció a la psicologia adleriana; també el senyor Pau Godori parlà sobre el mateix tema a l'Escola Normal del Magisteri, i a l'Institut Psicotècnic Nacional de Madrid el jove selvatà August Vidal (un noi del qual es parlarà segurament aviat) té establert un petit consultori adlerià per a nens difícilment educables. Vidal és l'únic que fins ara ha pogut fruit d'una formació adleriana completa, perfeccionada a Munich (abans que haguessin tret de les biblioteques i cremat les obres d'Adler amb les d'Einstein i de Freud) sota la direcció de Leonhard Seif i de Simó, i a Viena, on escoltà converses del mateix professor Adler. Vidal és també l'autor del primer estudi espanyol sobre temes adlerians.

No es pot dubtar ja avui dia que les teories adlerianes—anomenades en el seu conjunt «psicologia de l'individu», per subratllar que es considera l'individu com quelcom total i indivisible—són la més poderosa neutralització de les teories exagerades de l'iniciador de la psicoanàlisi, aquest genial boig, com Duhamel anomenà Freud una vegada. La «psicologia de l'individu» és la primera forma sota la qual les orientacions de l'escola analítica vienesa s'han fet discutibles amb serietat. No és un dels avantatges més petits que la psicologia adleriana no vol ésser una filosofia, sinó una pràctica, perfectament compatible amb la concepció del món de cadascú, des del catòlic (Rud. Allers) fins al comunista (Otto Rühle) o al nazi i protestant (Känkel).

El mèrit capital d'Adler: haver estat el primer de contribuir notablement a la superació de la psicoanàlisi exagerada, es posa encara més de relleu en la seva obra que es titula El sentit de la vida (1). Ultra noves importantíssimes precisions sobre el sentit (o sensació) d'inferioritat i d'insuficiència, que no és idèntic amb el «complex d'inferioritat», hi trobem noves precisions, per primera vegada, sobre l'anomenat «complex de superioritat». Tot el llibre és, abans que res, un atac grandios contra l'ex-mestre d'Adler: Sigmund Freud. En aquest volum, Adler intenta demostrar que tota la psicoanàlisi és una psicologia del nen mimat, i més ni menys. El complex d'Edip, columna salomònica del sistema freudí, existeix, així sí; però només existeix en els nens massa mimats pels seus pares. La demostració és molt contundent, i després d'aquest llibre que tant en la dicció com en el contingut és superior a la majoria de les obres del psiquiatra vienesorquí, gran psicòleg i (de vegades) descurat escriptor, podem esperar amb moltíssim interès la seva obra en preparació, la qual serà dedicada al mateix temps que a l'exposició de teories pròpies, a la refutació de teories de Kretschmer i de Jaensch.

OLIVER BRACHFELD

(1) No fa gaire, ha aparegut a Barcelona la traducció espanyola d'aquest llibre d'Alfred Adler (L. Miracle, editor).

El professor Alfred Adler

primer, imitant els italians, de la psicoanàlisi com el Pantarca va creure fins fa poc, ni Ortega y Gasset (Xènius: 1907, Ortega y Gasset: 1908). El primer article sobre una obra de Freud va ésser publicat a la Revista Médica de Catalunya, i lluí la flamant signatura del doctor... Diego Ruiz.

Avui, la teoria psicològica «de moda» i les modes, adhuc les femenines, són molt més que quantitat negligible: contenen sempre un sentit profund—és la psicologia adleriana. Adler, catedràtic, successivament, a la Columbia University i al Long Island Medical College; una tesi doctoral nord-americana de Sumner, oposant al jueu Freud el... teutó (!) Adler, i a França, el baró Ernest Seillière, membre de l'Institut en fer igual, ja són senyals prou eloqüents. I nosaltres mateixos vam sentir al Col·legi de França el vell Pierre Janet, degà dels psicòlegs francesos, parlar del «complex d'inferioritat i de superioritat que ens arriba des d'Amèrica»—efectivament, fou l'escriptor i diplomàtic Paul Morand qui en parlà primer, en tornar d'Amèrica amb Magie Noire (però, què hem de dir d'aquesta lluminosa manca de documentació del gran psicòleg francès, que desgraciadament no és un fenomen aïllat?). Un any més tard, el mateix Janet comença a enllaçar aquest «complex» nou amb el nom d'Adler (1929-30). Ja era hora!

Mentrestant, el «complex d'inferioritat» ha fet camí. A Alemanya és freqüent de demanar als amics: «Té vostè algun mico? (mico volent dir minderwertigkeits-complex, abreujat), i fa pocs anys es publicà a Viena un llibre humorístic, veritable Quixot de la literatura psicoanalítica: Die Leiden des jungen Minder-Werthers (Les desventures del jove Minus-Valent: joc de paraules amb el títol de la novel·la goethiana). Aldous Huxley parla de «sentiments d'inferioritat» tant com Valéry, i com l'home del carrer», que, com els altres, ignora probablement el nom i la paternitat d'Alfred Adler.

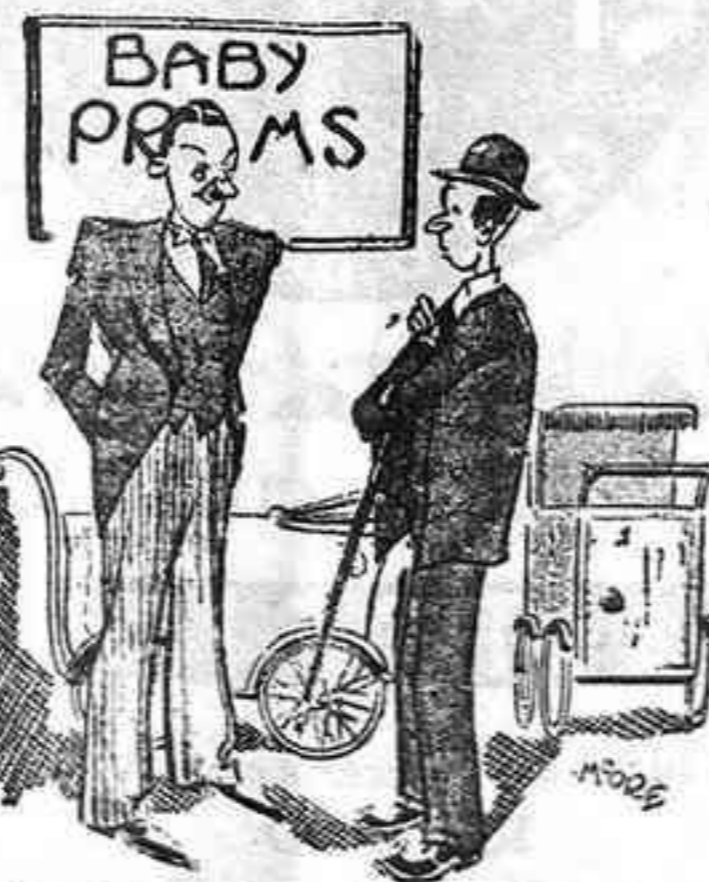
A Catalunya, el primer que parlà d'Adler fou el doctor Emilí Mira, l'any 1924, en el primer volum de la Revista Médica de Barcelona. La Revista publicà un breu article nostre amb motiu del seixantè aniversari del mestre, l'any 1930. En el llibre-home-

Dintre breus dies es posarà a la venda un llibre de MARCEL-LÍ DOMINGO que portarà per títol

LA REVOLUCION DE OCTUBRE

Preu: 5 pessetes

Administració i venda: Libreria Catalònia 3, Ronda de Sant Pere, 3

—Vinc a pagar el darrer termini del cotxet del meu fill.
—Molt bé, senyor... i què fa el seu fill?
—Molt bé, gràcies... es casa la setmana entrant.
(Everybody's, Londres)

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 44 Telèfon 11655

GUTENBERG, S. A. Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques Nàpols, 215 - Telèfon 55723 BARCELONA

Canòdrom Guinardó Tots els dimarts i dijous a les 10 de la nit, i dissabtes i diumenges tarda i nit, grans curses de llebrers

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA ANTONI MARTI Màxima rapidesa □ Màxima qualitat AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

—Perdoni, ha agafat el llibre que jo vaig començar a llegir ahir... (The Humorist, Londres)

—Jo faig ben bé deu nusos... —Amb quina mena d'embarcació? —No, home; amb un mocador. (Ric et Rac, París)

Compreu BRISAS Revista il·lustrada Selecció d'Art, Literatura, Modes, Decoració, Esports, etc.

KENNEL EL MILLOR ESPECTACLE DE L'ESTIU En el lloc més Típic, Fresc i Pintoresc de Barcelona CURSES DE LLEBRERS Cada nit, Dissabtes i diumenges, tarda i nit Tancat col·leccions i Anteballes Betes B des de la Plaça Catalunya

RICÍ GOLOSO PURGANT DELICIOS

LES ARTS I ELS ARTISTES

L'art proletari liquida Darreres novetats arqueològiques

Si hem de fer cas de les aparences de l'art proletari resumit en el número especial de *The Studio* corresponent a la tardor d'enguany, no podem negligir d'afirmar que aquest matís artístic soviètic ha deixat d'existir d'una manera definitiva i gens brillant. Ha anat a morir en aquella trista situació de les coses que ni prometen, desapercebut totalment.

L'esmentada publicació anglesa, pòster fidel al sentit diplomàtic del país, ha editat un número especialment dedicat a l'art a

quest infortunat *Studio*. El redactor de la introducció, un autèntic malabarista, s'empara en textos oficials i diu, entre altres coses, que d'art no és un instrument d'impassible contemplació o de passiva reflexió; «la nostra concepció de l'art està basada sobre els principis de la filosofia marxista-leninista».

La més vulgar associació d'idees tot seguit conjunta l'apilament d'imatges feréstegues amb què l'art proletari nasqué. Art malaltís, trucat i decadent, farcit d'irrisa-

En el món de l'arqueologia segueixen passant coses novíssimes i extraordinàries que un periòdic tan modern i actualista com *MIRADOR* no pot deixar de reportar. Les persones interessades en el bo i millor de la vida moderna faran bé, doncs, de posar atenció en el següent reportatge.

Cal fer menció en primer lloc de les descobertes prehistòriques si volem posar un xic d'ordre en l'allau de novetats que, només succintament, ens lleu de reportar. Una missió acompanyada d'automòbils eruga, dirigida pel professor Kennedy Shaw, descobreix al desert de Líbia nous petroglifs i pintures rupestres importants. Més importants són encara els petroglifs de caràcter figuratiu i animalista que descobreix el cèlebre prehistoriador català-aragonès senyor Joan Cabré i Aguiló a la ja coneguda estació prehistòrica de Los Casares, als llocs de La Hoz, Riba de Saclices i Santa Maria del Espino (provincia de Guadalajara). Aquests petroglifs, datables dels períodes auríngiac i solutrea, ço es del moment més fred de l'època glacial (vers 30.000 - 25.000 a. J. C.), tenen la particularitat, ben freqüent en l'art prehistòric, de manifestar-se inferiors en la representació de formes humanes que en la de formes animals. Una altra particularitat més assenyalada és la d'ésser aquests petroglifs els primers que enregistra la prehistòria hispànica.

La protohistòria segueix essent valuosíssima i abundant en les terres de l'Orient clàssic, a l'Àsia menor, a la Mesopotàmia i a l'Iran. La missió anglesa Henry Wellcome descobreix l'emplacement de la ciutat bíblica de Lachix en el modern lloc de Tell Duweir, en la frontera ponentina de la Judea. Les troballes en aquest lloc arriben fins al llinar de l'eneolític, que en aquelles terres sembla que es pot datar vers el tercer mil·lenni. S'hi ha trobat el temple i algunes habitacions tot a l'entorn, de tipus troglodític, les quals foren posteriorment emprades com a sepultures. De les darreries de l'eneolític s'ha descobert a immediació una necròpolis amb cambres sepulcrales de planta ovoide, amb passadís anèx destinat a estacar el mobiliari funerari. El temple és construït amb pedra i fang; és petit, de planta quasi quadrada i precedit d'un vestibul més petit encara. S'hi ha trobat el tresor del santuari amb nombrosos objectes d'art, treballats en estils egipcis i hitita, alguns d'ells netament egipcis, altres d'inspiració directa. El més sorprenent i tal vegada el més important de les tals troballes mobles és una relativament abundants vaixelles de vidre i altra de vori amb decoració en relleu de figures animals; també petites cassetes de pisa esmaltada i esculpida per emmotllament, les que els antics orientals empraven per a enfilars i fer-ne collarets; així mateix vaixelles de pisa egípcia esmaltada en blau i negre, estatuetes de pedra i vori egípcies, i altres d'estil egípcip barrejament imitat; altra estatuària de

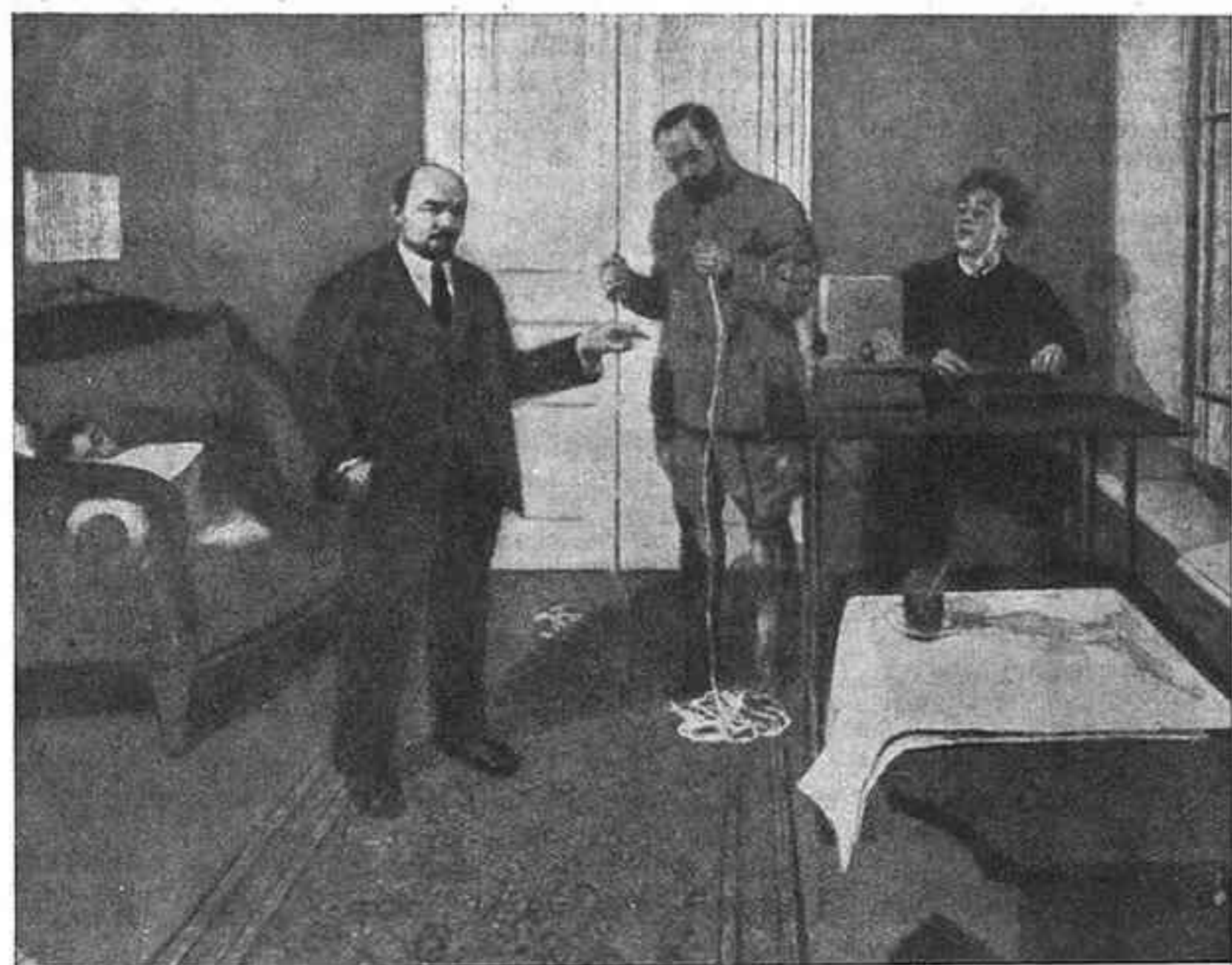
fenícia. Les excavacions de l'any passat descobriren el primer estrat, ço és, el més baix del lloc d'Ugarit: s'hi han revelat vestigis del IV mil·lenni, i potser del V i tot. En un altre estrat s'ha trobat un nou santuari, datable dels segles XIV-XIII a. J. C., i en l'àrea d'aquest dues estelles amb inscripcions cuneïformes referents al déu Dagon, el mateix que es venerava en el temple que Samsó enderroca, segons conta la Bíblia. A proximitat s'ha descobert una necròpolis amb tombes construïdes a la manera dels anomenats «tresors» de Micenes, però d'època més tardana, ja que alguna d'aquestes tombes data de vers els anys 800-500 a. J. C. Ultra algunes sarcòfags hel·lenístics monolítics s'ha trobat ceràmica pintada del tipus antic i millor de Susa elamita, ço és, del tercer mil·lenni, però la de Ras Shamra, més recent. Aquesta ceràmica s'ha trobat en un estrat intermediari; en l'inferior a aquest s'ha trobat ceràmica d'un tipus desconegut fins ara: és amb decoració geomètrica molt variada pintada en roig i negre sobre argila ocre; alguna vegada aquesta decoració alterna amb la d'ulls arreglats. Algunes peces són de mida molt gran; altres, petites, són de paret molt prima i cuites a la perfecció. Les construccions arquitectòniques d'aquest nivell són fetes amb maons cúbics. S'han trobat també en el sudit estrat unes falç de sílex. Els estrats són cinc; en el més baix, a disset metres de profunditat, es descobreix una cultura prehistòrica semblant a la del neolític egípcip (quart i cinquè mil·lenni). A poca distància del turó de Ras Shamra, prop del mar, es descobriren restes d'edificis dels segles XV a XIII a. J. C., els quals podrien haver estat magatzems.

Ja hem tingut ocasió de parlar en aquestes mateixes pàgines de les excavacions franceses realitzades a Ras Shamra, en terra

prop d'Alexandria, ha estat excavada una necròpolis greco-egípcia del segle III a. J. C. La componen uns hipògeus de mamposteria arrebossada i estucada que imiten cases riques gregues d'aquell temps; l'estil és d'òrie en l'arquitectura i pompeïa en la decoració pictòrica de les parets: els pilars són pintats a imitació dels jaspiats del marbre.

L'arqueologia romana enregistra, ultra les troballes de Badalona, de les quals tota la premsa local ja s'ha ocupat, la troballa de dues estranyes estàtues de pedra, la més sencera i perfecta de les quals ja ha estat arqueològicament batejada: per sempre més hom l'anomenarà «el guerrer de Capestrano», per haver estat trobada en una vinya d'aquest llogarret de la vila d'Aquila, a Itàlia. Les dues estàtues estan tallades en el calcari que es troba en la muntanya del Gran Sasso, pròxima a la vila d'Aquila. El guerrer va armat amb estris semblants als que revelen les tombes del Samnium del Nord i les de la vall del Picenum, comarques on radica Aquila; són escultures del segle VI a. J. C., però tot plegat, armes i figura, no s'assembla a res conegut de l'art etrusc, ni del romà, ni de cap altre. Cal veure-ho per a fer-se càrrec de la gran novetat. Les dues escultures insòlites han estat instal·lades al Museo Nazionale, de Roma.

Les antiguitats romanes de les Illes Britàniques no solen revelar gaires novetats ni rasses, però ara han cridat força l'atenció amb la descoberta a Southwick, en el Sussex, dels fonaments d'una important villa romana del segle II d. J. C. El més important d'aquesta descoberta és un enrajolat amb decoració en relleu que s'assembla extraordinàriament als enrajolats visigòtics que es descobreixen al sud d'Espanya. Com en molts enrajolats visigòtics, aquest britànic formen llur motiu decoratiu amb combinacions de nou o de quatre rajoles amb relleus, alternant amb altres rajoles llises. Aquesta mena de combinacions decoratives que en els enrajolats visigòtics semblen l'antecedent immediat dels enrajolats musulmans anomenats de *olambre*, tan corrents en l'Andalusia islamitzada, es revelen també (com si diguéssim) premusulmans hispànics en aquesta troballa britànica per raó d'uns determinats motius d'enreixats geomètrics, els quals, si bé foren

I. Grabar — Lenin parla per fil especial

la U. R. S. S. Es un número que es fa creditor de la citada virtut diplomàtica, perquè, volent presentar l'esponerosa vivacitat de l'artista rus en general, no fa més que enterrar-lo piadosament, circumscribint

cions político-literàries d'un horror de primera mà i ple de pessimisme rudimentari. La visió de la fàbrica i del seu accidentat, el clàssic tractor llaurant el camp voltat de cares sense afaitar, la figura hieràtica que reclamava la justícia social, etc.

Bé. De tot això no n'existeix res, si és que, repetim-ho, hem de fer cas de l'antologia citada. I ens sembla que en podem fer un cas absolut. Darrera l'esforç literari que parla d'haver-se solidificat la nova concepció soviètica en art i de les forces creadores del camp introduïdes en la ideologia socialista i de la mitja espiritual girada del revés, hom passa a examinar els documents gràfics amb un enorme desfici.

Si mai hem vist un aplec de grisor burgesa i de quietud moral perfecta, és segurament aquest que *The Studio* ens ha volgut presentar.

Dintre el pintor soviètic sembla haver renascut aquell reposat pintor d'icòns. Ara que, com que aquest tema està vedat, es dedica a realitzar escenes de *week-end* i de joloses escenes íntimes i de formidables retrats de Stalin i Gorki amb tots els gestos i uniformes imaginables.

No volem pas pecar d'exagerats, però podem prometre als dirigents actuals de Rússia que si ens ho paguessin bé, al nostre país els podríem donar una rèplica que els deixaria parats. Amb un mes en tindrien prou per a muntar un recull de pintura proletària, feta sota la nostra olla política i sota el nostre cel, que se'n lleparien els dits.

L'art soviètic obra per influència i no agrada a ningú. Féu els seus estralls momentanis. Venia d'un país en què s'afusellava per una mala mirada i en el qual les meravelloses esglésies foren convertides en clubs obrers. El record de Lenin encara palpitava i era possible creure en la troballa de la pedra filosofal. Això, naturalment, impedia moltes persones a sentir-se artistes proletaris nats; molts d'aquells continuen essent-ho per la raó mateixa que hi ha qui encara es sent feixista.

La supina inconsciència que produeix sobre la massa una virada política com la russa es veu que ha fet que el pintor rus es sentís intèrpret de l'ideal després d'haver abandonat la còpia de les samarretes proletàries i l'esperit dramàtic de la revolució. Es tot un retorn a la bellesa i a la naturalitat de l'art. I consti que no neguem les possibilitats de la lletra, només ho fem referint-se a la mateixa cosa com a conseqüència, com a ordre emanada d'un ministeri o d'un líder de molta categoria que, com Lenin, no tenia prou sensibilitat per a emmarcar una nova trajectòria artística, que la creia coercible com una colla de mugies.

Ha donat més bon resultat la temptativa italiana; segurament perquè a la imagnació del pintor no se li ha oposat la tanca hermètica de l'ortodòxia de la revolució i ha pogut fer retrats de senyors amb brillants a la pitrera de la camisa i tantes Mares de Déu com ha volgut. La llàstima per a la U. R. S. S., és que a hores d'ara han perdut bous i esqueselles. S'han quedat sense art proletari i amb un art burges tan ineficax que no tindria res d'estrany que provoqués les iras de Stalin i el fes plegar als seus inicis tot adduint raons d'inutilitat de l'art.

Admirem sincerament l'esforç nacional soviètic. Això ens situa per a lamentar amb tota franquesa el que ha succeït espiritualment al vell país dels tsars.

Si Stalin té un moment de lleure, permès per un ràpid mutis del pla quinquennal, i medita l'esfondrament del proletarisme vinculat a la pràctica de l'art, deurà quedar d'acord amb nosaltres, els que veïem la pintura des de les vores de la Mediterrània, és a dir, com un afer irreduecible de fràgil aparença, al qual és absolutament impossible imposar-li un argument per la tradicional i superba raó de la personalitat i de la lliure exploració de la bellesa.

ENRIE F. GUAL

L'enrajolat de la villa romana de Southwick

Figures antropomòrfiques de Los Casares

practicats pels mosaïstes romans del període imperial, encara ho foren més, com ja se sap, per tota mena d'artífexs musulmans.

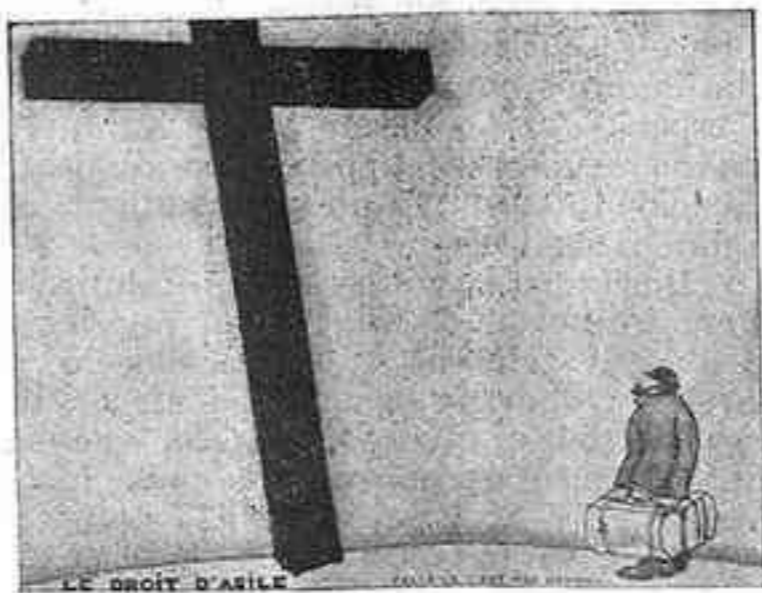
Per fi, acabem aquesta informació amb la notícia de les darreres excavacions romanes de la pròpia Ciutat Eterna, de les quals el diari *La Vanguardia* donà el dia 11 d'agost darrer, un bell reportatge il·lustrat. Aquestes excavacions han descobert la carretera romana a Castel-Tusano, i, al marge d'ella, una magnífica necròpolis amb nínxols com els dels nostres cementiris, però de forma voltada de canó, i bons mausoleus.

JOAN SACS

PROJECTOR

Paul Iribe

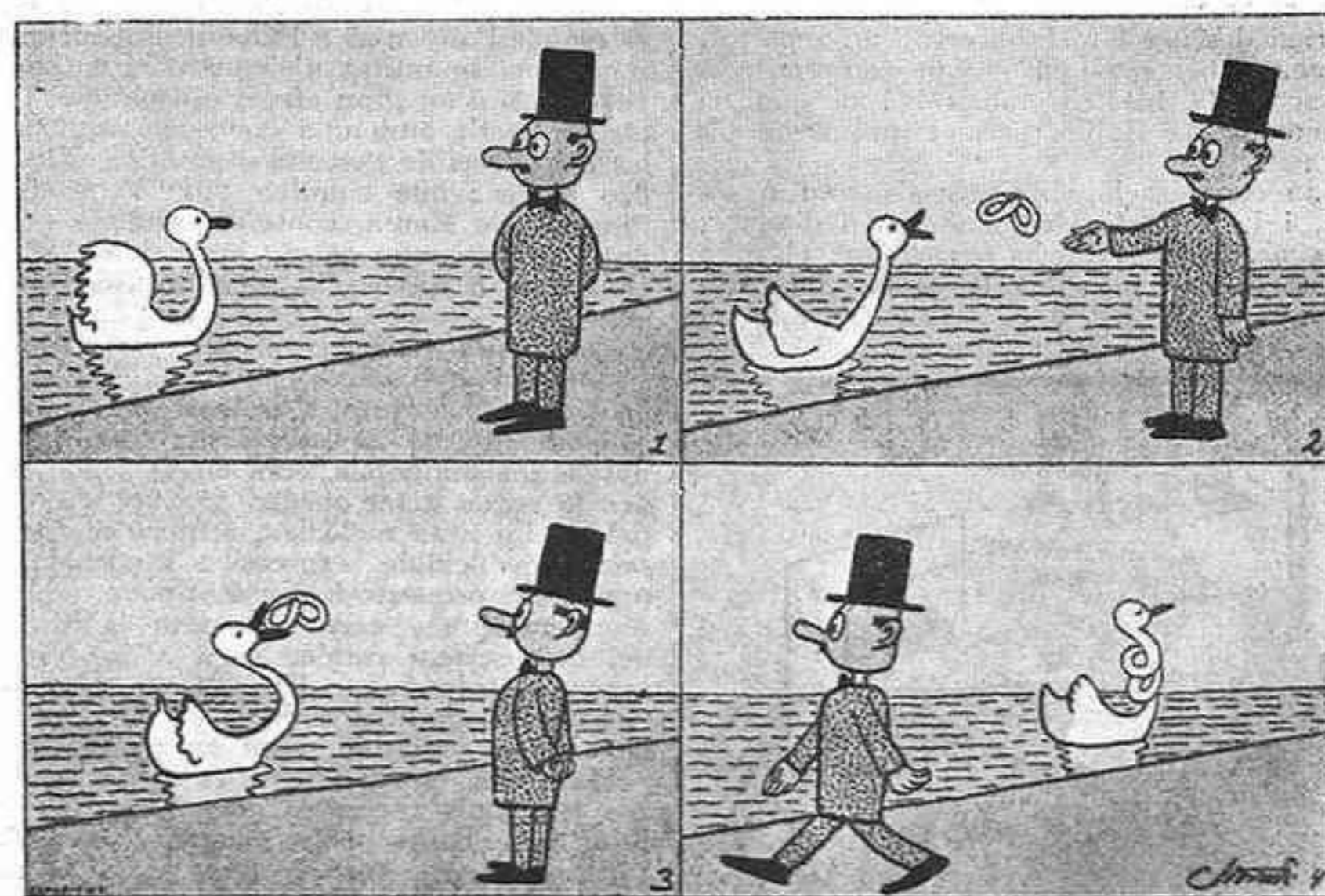
A cinquanta anys, Paul Iribe ha mort sobtadament. «Es la primera vegada que veig ajegut dintre la caixa un home en vestit de tenís», ha dit Morand parlant d'aquest home que tanta influència ha tingut en la decora-

Un dibuix d'Iribe: «El dret d'asil». —Aquesta no és gammada»

ció contemporània i en la moda femenina. Doncs bé, encara que un dels artífexs de la simplificació de l'art actual, ningú millor que Iribe no representava aquella mena d'art precós d'abans de la guerra, quan amb François Bernouard publicava *Le Témoin*, il·lustrat gairebé per ell tot sol. Aleshores Paul Poirer, el gran modista, es fixà en ell. Quan la guerra, Iribe publicà *Le Mot*, quatre o sis pàgines que omplien ell i Cocteau, Iribe s'hi revelà el millor autor de llegendes després de Forain.

Acabada la guerra, passà als Estats Units, on residí vuit anys, conseller artístic d'una gran firma cinematogràfica. Abans de la crisi americana tornà a Europa i es dedicà sobretot a la publicitat, amb tanta fantasia i *esprit* que demostrà que no era pas un art menor. Arran de l'afar Stavisky, tornà a llançar *Le Témoin*. A *MIRADOR* en reproduïrem un dibuix; al cap de pocs dies, Iribe ens escrivia donant-nos gentilmente les gràcies per l'atenció. En el *Papitu* dels primers temps (vint-i-cinc anys enrera), foren també reproduïts alguns dibuixos d'aquest home que, segons Poirer, tenia alguna cosa a l'hora del seminarista i del regent d'impremta i que al segle XVII hauria estat un abat cortesà.

(Die Woche, Berlin)

SI ÉS ELÈCTRIC I DEL VOSTRE AUTOMÒBIL
 us el repararan aviat i bé, al
GARATGE ELÈCTRIC
 CARRER MOIA, 618 (Arbau i Diagonal)

CAMISER ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA
FI TO
 JAUME I, 44
 Telèfon 44655

V. Domogatski — Puixkin

entre uns articles que proclamen als cels i a la terra les excel·lències de la revelació artística de l'antic imperi.

La literatura destinada a fer veure negre el que és blanc i a fer combregar amb rodes de molí és el més sobresortint d'a-

Galerias d'Art

SYRA

Inauguració de la temporada
 Dissabte dia 5 d'Octubre
 a les 6 de la tarda

F. GIMENO

Diputació, 262 Telèfon 18710

BUSQUETS MOBLES

OBIECTES D'ART I DE FANTASIA
 Dissabte 5 Octubre, inauguració de temporada
 Exposició de Pintura

FRANCESC GUINART

Passeig de Gràcia, 36

SALA PARÉS

Petrítxol, 5

Inauguració, dissabte 5 Octubre
 COL·LECCIÓ GRAUPERA

20 pintures de SISQUELLA

de la Col·lecció Barbey

MUSICA I RADIO

CARTA OBERTA

L'Orquestra Pau Casals i la Banda Municipal

Al senyor Francesc Aguirre, redactor d'El Sol

Fa temps que segueixo amb gran interès les cròniques que publiquen a El Sol. El vostre treball em produeix una gran satisfacció per l'interès que us preneu sobretot per les qüestions artístiques i culturals. L'article publicat el 22 del mes passat sobre l'Orquestra Pau Casals mereix els majors elogis, no solament per la iniciativa de tractar per fi d'aquesta qüestió un xic escan-

su art prodigiós i únic. L'altre ha aconpleert modestament una tasca casolana i limitada, amb la qual ha fet accessibles al seu poble les obres més belles del repertori musical.

Les poques vegades que ha sortit a l'estranger ha aconseguit èxits triomfals. Amics meus han assistit als concerts que la Banda ha donat a Frankfurt i me n'han parlat amb gran entusiasme. I d'encà que jo visc entre vosaltres rebo contínuament paquets de música original i de transcripcions de la

Pràctica Música, 1556 (cor amb acompanyament d'instruments de metall)

dalosa, sinó també, i d'una manera especial, per la franquesa i la claredat amb les quals heu exposat la situació.

No fa gaires dies que vaig tenir ocasió de veure el mestre Casals i de sentir de la seva mateixa boca les paraules «desprestigi internacional» en parlar de l'abandonament i supressió possibles de l'orquestra, fundada i sostinguda, a costa de tants de sacrificis, per l'artista «cèlebre entre els cèlebres» com vos dieu, el més il·lustre de la Península Ibèrica. Des d'aquest punt de vista tothom es solidaritzarà amb les vostres paraules, tan encertades. Sortosament sembla que les dificultats han estat vençudes per a la realització dels concerts d'aquesta temporada, solució que no ofereix cap garantia, naturalment, per a l'esdevenidor.

En felicitar-vos per la vostra intenció lloable, que té tota la meua simpatia, em permeto, tanmateix, de fer una objecció a un cert passatge del vostre article. En un dels seus darrers paràgrafs feu una al·lusió a la Banda Municipal de Barcelona, en el qual, veniu a blasmar l'Ajuntament per l'ajut que dona a aquesta institució prestigiosa i, cosa que m'ha impressionat profundament, empreu paraules molt dures per al seu il·lustre director, paraules que no perden pas violència per la rectificació que féreu dies més tard.

Ningú no negarà la «tenacitat» i el «caràcter voluntariós» del mestre Lamote de Grignon, però seria, no solament cometre una injustícia, sinó fer una afirmació completament equivocada, negar-li — com vos feu — l'alta cultura (o l'altura cultural), la sensibilitat i la profunda comprensió artística per a tot allò que l'esperit humà ha creat durant segles en el domini musical.

El mestre Lamote de Grignon ha transformat la banda, d'un simple organisme de caràcter «militar» en un potent òrgan de cultura. Disposa de solistes que les grans orquestres estrangeres li poden envejar. Ha fet conèixer a centenars de milers de catalans certs valors culturals que les masses haurien desconegut. I ha creat un repertori — creació ben personal — que comprèn tres segles de la història musical i al qual el caràcter de la Banda permet una vasta divulgació.

Una comparació entre Casals com a solista, i Lamote de Grignon com a director, seria absurda. L'un ha recorregut el món de cap a cap i ha dut als seus reconcs més llunyanos la glòria de la seva terra amb el

música dels segles XVII i XVIII que em trenquen músics i musicòlegs que es sentiren honorats si els l'estrenava la Banda Municipal de Barcelona.

No cal pas que jo us recordi — a vos, que estimeu la música i us interesseu pels esdeveniments artístics de Catalunya — que des de l'època barroca i, recentment, des que compositors moderns com Stravinsky, Milhaud, Hindemith, Toch, Casella, Villa-Lobos, etc., han fet nombroses composicions originals per a instruments de vent, la banda com a mitjà artístic té una alta significació i dignitat musicals.

La Banda Municipal de Barcelona ha d'existir i continuar per raons socials, artístiques i culturals poderoses. Però al mateix temps l'Orquestra Pau Casals ha d'existir i la seva tasca ha d'ésser apreciada. Les dues organitzacions tenen una justificació i una funció indispensable en la vida musical de Catalunya.

Caldria resoldre el problema de l'existència mútua en harmonia i concordança sense voler fer viure l'una a costa de la supressió de l'altra. I, sobretot, no crec que sigui necessari desprestigiar el director de la Banda Municipal tot just quan prepara, com a president de la Comissió de la S. I. M. C. i del jurat internacional per a l'organització de la pròxima festa a Barcelona, com a representant oficial i responsable, la festa de l'any 1936.

ORTO MAYER

Joan Manén: "Neró i Actea"

El dissabte de la setmana passada vàrem tenir la sorpresa de sentir una repetició gramfònica de la interpretació de l'òpera Neró i Actea, de Manén, des de l'emissora de Stuttgart. El llibre de l'obra, que va ésser estrenada l'any 1928 a l'Òpera de Karlsruhe, conté una quantitat d'elements dramàtics i passionals d'un gran efecte escènic que l'autor ha escrit amb una concepció segura de les exigències de l'escena dramàtica. El quadre històric que culmina amb l'episodi de l'incendi de Roma, conté el conflicte personal d'Actea, entre el seu amor i les obligacions que li imposa la seva professió de fe cristiana.

La música reflecteix els diversos episodis històrics i individuals amb una elasticitat prodigiosa. L'orquestra és instrumentada excel·lentment i té un colorit ric. Certs personatges instrumentals, com el del segon quadro (o segon acte) queden gravats a la memòria. La línia melòdica, sempre molt cantabile, és flexible, expressiva i portada pel moviment orquestral. Evidentment, aquesta obra, molt ben executada sota la direcció del músic-poeta català, segueix la tradició wagnero-straussiana. El subjepte històric-classicista subratlla encara el seu caràcter de «drama romàntic posat en música».

Manén ha escrit obres més modernes, entre les quals recordem només un quartet molt bell, basat sobre elements folklòrics. La seva òpera Neró i Actea és molt més convencional, però dins de la tradició és una obra concebuda amb un sentit teatral molt segur i una veritable mestria orquestral.

O. M.

La col·lecció completa de MIRADOR pot consultar-se a l'Arxiu Històric de la Ciutat (Casa de l'Ardiaca)

—I què feu amb aquesta corda?
—Hi agafo vedells, cavalls...
—Ah!... I quin esquet hi poseu?

(Ric et Rac, Paris)

PRECISANT

Com sigui que la redacció es veié en la impossibilitat de posar-se en contacte amb el redactor musical abans de la publicació de la Carta del mestre Lamote de Grignon al darrer número de MIRADOR, no podem publicar fins avui l'opinió del nostre company Otto Mayer sobre aquesta carta.

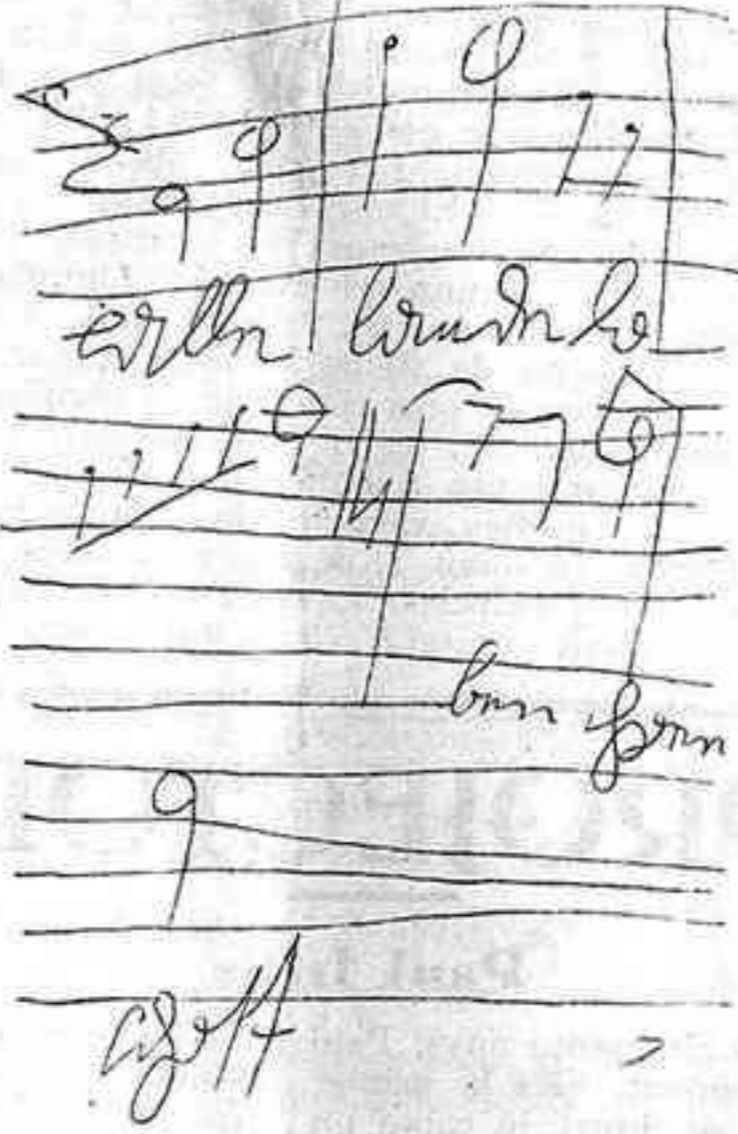
—M'han sorprès profundament — ens ha dit el nostre col·laborador — les paraules del mestre Lamote de Grignon. No cal pas haver viscut a Espanya ni haver estudiat, com jo he fet, amb amor i entusiasme, la història de l'actualitat musical d'aquesta terra que ha esdevingut, per a mi, una segona pàtria, per a estar al corrent de la situació, i sobretot, de l'escassa representació internacional de la música espanyola. Qui es vulgui informar d'una manera ben completa sobre la veritable tragèdia nacional i internacional de la música d'aquest país, no ha de fer sinó llegir atentament les obres d'Adolfo Salazar, el més eminent esperit crític de la musicografia espanyola; sobretot, el seu nou llibre: La Música actual en Europa y sus problemas, i la sèrie d'informacions sobre la festa de Praga, publicada recentment a El Sol, sobretot la del número 3642, el mateix, justament, que conté l'article al qual es refereix la meua carta oberta.

«Quant al senyor Gerhard — ens ha dit encara el nostre company —, durant les dues hores de conversa amb el mestre el seu nom no ha estat pronunciat i és solament per la premsa diària que he sabut que també el senyor Gerhard havia participat a la festa. No cal pas remarcar que jo havia reproduït fidelment tot el que el mestre m'havia volgut comunicar en la nostra conversa sobre les activitats del dit senyor, sense necessitat que recorregués a una declaració post festum.

CRIDA AL MÓN MUSICAL

Els «Quaderns de Conversació» de Beethoven

Beethoven no ha estat encara descobert en la intimitat de la seva personalitat humana. Els seus Quaderns de Conversació dels anys 1819-1827, consistents en una gran quantitat de petites fitxes, escrites amb llapis, són els únics documents de les seves relacions socials durant la seva sordària.

Glossa musical de Beethoven

El geni ens parla, a través d'aquestes fitxes, en els seus moments més humans i ens revela la creu emocionant de la vida d'un dels esperits més sublims de la humanitat. Calen 600 subscriptors per a possibilitar la publicació íntegra d'aquest document, que actualment es troba a la Biblioteca de l'Estat a Berlín. 600 entusiastes i admiradors de l'art immortal de Beethoven podrien fer accessible a tothom aquesta col·lecció preciosa. Els Quaderns seran publicats en trenta-tres fascicles, que apareixeran mensualment. El preu aproximat de cada fascicle serà de 7'50 ó 8'50 pessetes. Els noms dels subscriptors seran publicats en una llista a part. Aquesta empresa única és llançada per una de les millors cases editorials d'Alemanya: Akademische Verlags- Gesellschaft Athenaeon, Potsdam (Berlín).

—Senyora, l'avorço que ja fa estona que fa tricot amb la meua barba... (Aftenposten, Oslo)

LA MÚSICA CONTEMPORANIA

Instantànies de Praga

Supersticiosos de tota mena (els purs i els que no ho són tant, o no tan «desintere-sadament»), havien pronosticat un tomb catastròfic a la Societat Internacional per la Música Contemporània amb motiu de celebrar-se enguany el seu Festival número tretze. I el bo del cas és que, en un moment donat, va semblar que els catastròfics estaven a punt de tenir raó. Com? Refem una mica els antecedents.

El fatdic Festival — hom ho recordarà, potser — havia estat anunciat com havent de tenir lloc a Karlsbad, la famosa ville d'eaux txecoslovaca. El Municipi de Karlsbad, d'acord amb la Secció Txecoslovaca, havia invitat oficialment la S. I. M. C.

nifica preparar en quinze dies quatre grans programes de música moderna, amb solistes i directors de tot el món, apreciari el valor que té un èxit en condicions semblants.

La disciplina i l'abnegació de les orquestres s'han mostrat a l'altura de proves excepcionals. Com a detall significatiu vull referir el cas de l'Orquestra Filharmònica de Praga que estava de vacances i rebé per la ràdio l'avis de constituir-se en dia i hora oficialment, una setmana abans del terme de les seves vacances. L'orquestra es presentà sencera a la capital, a l'hora donada, per a fer en pocs dies vint-i-sis hores d'assaig dedicades a un dels programes simfònics. L'Orquestra de Radio Journal en

Praga. — El Castell

Segons la gent informada, el dit Municipi frueïx d'una reputació econòmica tan fonamentada com envejable. S'anunciava que es mostraria excepcionalment generós amb els seus hostes estrangers. Els programes, naturalment, havien estat tallats d'acord amb aquests anuncis. La preparació de les tasques musicals ja havia començat. El senyor Generalmusikdirektor Manzer havia fet ja una respectable quantitat d'assaigs amb l'excel·lent orquestra municipal de Karlsbad, com diuen els txecs. Així estaven les coses, quan tot d'una el Consell Municipal de Karlsbad anuncia que es veu obligat a suspendre el Festival «per dificultats econòmiques», i això poques setmanes abans de la data publicada per al començament del Festival. Què havia passat?

Oficialment, no se sap. Ara, com a factors a considerar des d'un punt de vista objectiu es citen els següents: la coincidència temporal de les sobtades «dificultats econòmiques» amb el resultat de les eleccions generals a Txecoslovàquia. No obstant, cosa curiosa, el partit nazi — existeix, efectivament, un tal partit a Txecoslovàquia — no té pas representació directa dins el Consell Municipal de Karlsbad. Per tant, la intervenció d'aquest partit — que a Alemanya, per exemple, ha abolit la corresponent Secció de la S. I. M. C. — no pot ésser demostrada documentalment en les dificultats de referència. Aquestes coses, ja se sap per altra banda, no s'arriben a demostrar gairebé mai d'aquesta manera, l'única que podria tenir una certa utilitat. Però això no és pas massa interessant, tampoc, des del nostre punt de vista.

Si m'ha semblat oportú fer estat aquí d'aquests antecedents, és per consideracions de tot altre ordre.

En efecte, l'èxit del Festival salvat a darrera hora i traslladat a corre-cuita a Praga, ha estat tant brillant sota l'aspecte d'execució dels programes i organització general de tots els actes, que la Secció Txecoslovaca, que ha realitzat aquest extraordinari tour de force amb quinze dies de preparació, mereix alguna cosa més que compliment de circumstància.

Si es té en compte que la Secció de Catalunya — amb la promesa col·laboració de la de Madrid — és la que portarà la responsabilitat del Festival 1936 a Barcelona, hom comprendrà que el record establert enguany per la Secció Txecoslovaca hagi estat especialment impressionant per als membres de la nostra delegació a Praga. D'una manera natural ens hem sentit portats a contemplar l'activitat de la Secció Txecoslovaca des d'un punt de vista d'exemplaritat.

Però cal subratllar un fet molt important encara, al costat d'això. La Secció Txecoslovaca, evidentment, ha pogut fer el miracle perquè el govern de l'Estat hi va posar els mitjans necessaris. Obtenir en plena època de vacances una reunió del Consell de ministres, expressament per a ocupar-se del cas del Festival, i obtenir séance tenante la important quantitat necessària per a assegurar-ne la bona realització, són fets que demostren ben bé que era el prestigi del país davant del món internacional de la música el que hom considerava estar en joc.

Els músics txecs tenien un compromís d'honor amb la S. I. M. C. i el govern del país se'l feia seu, sense vacillar, en el moment en què això va semblar necessari. Aquesta solidaritat de les esferes oficials amb la generació jove dels artistes del país davant d'un compromís internacional; l'entusiasme evident amb què era atorgat l'ajut oficial i la manera brillant amb què els músics varen saber justificar-se davant els seus i davant l'estranger, tot això va causar la més sincera i general admiració.

Hem assistit a Praga a un dels millors Festivals que hagi tingut la S. I. M. C. La precipitació i la improvisació obligades per l'incident de Karlsbad no tingueren altre efecte que posar en evidència la magnífica preparació de la jove escola txeca i la capacitat dels artistes i orquestres de Praga. Qui pugui fer-se càrrec del que sig-

arribar la nit del concert portava fetes seixanta hores d'assaigs.

Una de les coses més remarcables del Festival ha estat l'actitud del públic que omplia cada nit de gom a gom les sales de concert. Hem considerat amb una no dissimulada enveja l'atenció intensa d'aquest públic constantment interessat, entusiasmada i apassionat i, tot, en alguns moments.

Confessem que pel que fa referència a l'ajut oficial, res no tenim a envejar a Praga. La Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona han donat ja a la Secció de Catalunya de la S. I. M. C. totes les garanties necessàries per tal d'assegurar la més seriosa preparació del Festival 1936. Confiem també que el Govern central no deixarà desatada la petició de la Secció de Madrid que ha de col·laborar amb nosaltres.

Pel que toca als nostres artistes i a les nostres orquestres, hem comprovat una vegada més que poden perfectament sostenir la comparació amb les millors de l'estranger.

Quant al nostre públic, ens reservem alguna sorpresa? No és que no hagi passat una mica d'inquietud per l'ànim de la nostra delegació a Praga en certs moments de contacte amb el públic d'aquell país. En primer lloc, a la sala de concerts ja s'aprecia un fet interessant, que és corroborat, després, pel contacte amb grups de més precisa fisonomia, com els que donen ocasió de conèixer les reunions en cases particulars i la vida de societat que és oferta als hostes estrangers.

El fet és que, quant a composició, aquest públic difereix molt del de les nostres sales de concerts. A casa nostra, els altres artistes, no músics, i tota la representació de la intel·ligència del país, per dir-ho d'una manera global, no fa acte de presència en les nostres sales de concerts sinó en una porció moltíssima inferior a la que hem pogut constatar a Praga. La composició del nostre públic és massa monòtona, massa simple. Tot té evidentment les seves causes — i els seus possibles remeis. Entre altres coses, el Festival 1936 em sembla una gran ocasió per a mobilitzar també totes aquestes possibilitats latents a casa nostra. Personalment, ho confesso, em sento francament optimista. Barcelona demostrarà — no en dubto — ésser habitada per una immensa quantitat de gent sensible, interessada per la música moderna i desitjosa d'informar-se i d'entendre què és el que fa i el que vol la joventut del món dins el camp de la música actual.

En una pròxima crònica parlaré dels aspectes que ha ofert en aquest sentit el Festival de Praga.

ROBERT GERHARD

—Deixa-me'l! Jo l'he vist primer! (Sondagsnisse Strix, Estocolm)

—Em sap greu que es casi, tan bon client que és! (Ric et Rac, Paris)

IMPRESOS COSTA
NOU DE LA RAMBLA, 45
BARCELONA